

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Vesel Božič in izpolnjenih slovenskih upov polno novo leto 1985!

Želita uredništvo in uprava Slovenske Države

LETNIK XXXV/
VOLUME XXXV.

PUBLISHED MONTHLY BY: SLOVENIAN NATIONAL FEDERATION OF CANADA, 646 EUCLID AVE., TORONTO, ONT., CANADA, M6G 2T5

Štev.: 12
No.: 12

Slovenski Božič

„Pripravite pot Gospodovo,
i zrvnajte Njegove steze!“

Kratka adventna doba nas opominja na osebno duhovno obnovo kot pripravo na Božič, praznik Kristusovega rojstva.

Osnova krščanske etike pomembno združuje egoizem in altruizem, zato se mi zdi umestno, da bi v tej naši osebni božični duhovni pripravi vključili sočloveka trpina, našega bližnjega in naš slovenski narod.

Pretirana potrošniška miselnost, materializem, ki se danes odraža že v vseh odtenkih slovenskega narodnega življenja, dalje štirideset let trajajoča komunističnega tiranja, so slovenskemu narodu zabrisali sleherni smisel za bistvo slovenstva, za vse tiste slovenske narodne vrednote, ki so ga skozi vsa dolga stoletja trpljenja, krepile in mu dajale moči in upanje.

Slovenske narodne vrednote, tudi svetinje imenovane, kot so npr.: slovenska narodna zavest, slovenski jezik, vera, slovenska zemlja, slovenska zgodovina, bogata slovenska kulturna dediščina, raznovrstni slovenski običaji in navade, so danes, zaradi do skrajnosti izvajane genocidne komunistične tiranije, ovirane, naravnost osmešene, smrtno ranjene, zato brez moči, da bi kot nekdanje oblikovale, krepile miselnost in značaj slovenskega človeka in slovenskega naroda.

Zato vključimo v naši adventni molitvi tudi prošnjo po narodni spravi, medsebojnem spoštovanju in dostojanstvu človeka; prošnjo po združitvi razkosanega slovenskega narodnega ozemlja; dalje prošnjo po svobodi, ki je neobhodno potrebna za vsestransko narodno rast in napredek!

S tako iskreno adventno duhovno pripravo bomo oživeli v nas samih resnični slovenski Božič, poln osebnega, družinskega in narodnega ponosa; nagnili božjo voljo, da skrajša dneve slovenskega narodnega trpljenja; nakazali s tem tudi pot rešitve in upanja na lepšo in pravičnejšo bodočnost slovenskega naroda v svobodni, mednarodno priznani slovenski državi-Sloveniji!

Buenos Aires

„Naša Apostola“ na Pristavi.

Uprizoritve (4) D. Petančičevih „Naših apostolov“ v oktobru in novembru na Pristavi je bilo pravo slavje argentinske slovenske skupnosti. Pisatelj Z. Šimčič jim je pripisal pomen „naše utrditve s povdarkom, da je igra dosegla namen obnoviti časten spomin apostolov Cirila in Metoda in s tem pokazala, kako more krščanstvo pregnesti človeka samo takrat, kadar je vera vanj usajena z ljubeznijo in v domačem jeziku.“

Uspeh je bil že v tem, da je pri predstavi, ki jo je za tukajšnje razmere mojstrsko obvladal režiser Miha Gaser, nastopala z nekaj sodelavci iz drugih domov vsa pristavska skupnost. Amerikanski gost se je čudil, da naša mladična obvlada tako lepo slovenščino. Pri igranju je nastopilo med 101 osebami v Argentini rojenih, kar je vsekakor pomembno in hvale vredno.

Slovenska Pristava je kot naša najstarejša ustanova znala v vseh letih najti pravo smer v gradnji in oblikovanju duhovnega obraza svobodnega slovenstva v Argentini. Slovenske šole, mladinski dnevi, cerkvene, glasbene, pevske in športne prireditve so dale mladini življenjsko silo, da z ljubeznijo in žrtvami oživlja ter krepi poslanstvo, ki smo se ga zdomci v naši domovini že v začetku postavili za naš cilj: ohraniti slovensko besedo kot življenjski sok našega zdomstva in svobode za bodoče rodove.

Pripis: Uprizoritve Petančičevih „Naših apostolov“ po Sloveniji (v Vojniku, Celju, Mariboru, Mengšu in drugod) so v tistih nemirnih časih vžigala v narodu slovensko samozavest in oživljala krščansko globino. Petančičevo srce je gorelo za slovenstvo in njegovi pesniški izlivi so v polni meri preseicali zunanjo igralskooblikovanje. Kot mlad časnikar ga v tistih časih skoro nisem mogel razumeti, ko mi je govoril o potrebi razglasitve slovenske države. Leta 1941 sem v mariborski meljski vojašnici spraševal priprte duhovnike za Petančiča. Dejali so mi, da je odšel na Slovaško.

Petančičevo delo je skoro po 50 letih zaživelo na slovenski Pristavi v Argentini. Misel slovenske povezave je našla v zdomstvu zvesto potrdilo.

Janez Kožar 60-letnik

Kdo bi verjel, da je dopolnil že toliko let, saj je še tako mladosten, požrtvovalen in delaven. Živi daleč od slovenskih središč, pa skoro ni seje odbora Slov. drž. gibanja, da je ne bi prisostvoval in nam starejšim dajal pobude. Odločnemu domobrancu in političnemu delavcu čestitamo z željo, da ga nam Bog še dolgo ohrani.

Razširjeni in pomlajeni konzorcij „Svobodne Slovenije“ je kmalu po smrti g. Stareta izbral za novega glavnega urednika g. T. Debeljaka ml. Tednik je postal po vsebini aktualnejši in je politično zanimiv. Smersujevi in Kremzarjevi članki se odlikujejo po slovenski politični jasnosti, ki potrjuje

Nadaljevanje na str. 4

Modestov dom v Celovcu. Ponos Slovencev in Družbe sv. Mohorja!

Novice iz Koroške

V spomin škofa Rožmana

Koroški duhovniki, organizirani v Sodaliteti, so se zbrali 11. okt. 1984 v Šmihelu. Povod za to snidenje je bilo povezano s spominom na 25 letnico smrti škofa Gregorija Rožmana, rojaka iz šmihelske fare. G. dekan, Kristo Srienc, je v pridigi lepo opisal delo in življenje škofa Rožmana. Ob tej priliki je bila postavljena spominska plošča v šmihelski cerkvi, ki bo bodoče rodove

spominjala na škofa, ki je v najtežjih časih junaško vodil ljubljansko škofijo. Človeka še posebno veseli to lepo dejanje koroških duhovnikov. Kot vse zgleđa resnica o škofu nevzdržno prodira danes med zamejce in prišel bo čas, ko se bo škofu lahko izkazala javna čast tudi v njegovem škofovskem mestu Ljubljani.

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates
\$12.00 per year
\$1.00 single issue.

Advertising 1 column x 1" \$4.25

Published monthly by Slovenian National Federation of Canada
866 Euclid Ave., Toronto

SLOVENSKA DRŽAVA izhaja prvega v mesecu

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado \$12.-, za Argentino 750.- pezov, za Brasilijo 100.- kruzecrov, za Anglijo 60.- šillingov, za Avstrijo 160 šillingov, za Avstralijo 10.- avstr. £, za Italijo in Tret 2000.- lir, za Francijo 1800.- frankov.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti s mišljenjem uredništva in izdajatelja.

Cena za letalsko pošto po predhodnem dogovoru.

Med SLOVENCI

TORONTO — V torontskem večerniku Globe and Mail smo brali med letošnjimi uspešnimi kandidati chartered accountant C. A. tudi ime g. Marcel

Urbanca. Srečnim staršem dr. Petru in prof. L. Urbanc, ženi Rimi rojeni Carosas in seveda g. Marcelu prisrčno častitamo.

Christmas in the Village

Come to Black Creek and enjoy Christmas in the Village.

Christmas in early Ontario was a time for a gathering of friends and family. Today, Black Creek's costumed homes and hostesses will welcome you into their 19th Century homes and workshops to experience the Yuletide of yesteryear.

Nothing compares to Christmas in the Village. Imagine the sound of sleigh bells ringing, carollers singing and the irresistible aromas of fresh bread, hot mulled cider, mincepies and other delicacies. Add to this, evergreen garlands, homemade decorations and kissing balls, all in cozy rooms with glowing fireplaces - and you have an old-fashioned Christmas.

Come, see for yourself!

An added treat for children is visiting Santa's workshop and discovering an enchanting display of 19th Century toys. And, on December 9, 16 and 23, families can enjoy a special Christmas dinner in Black Creek's Half Way House Dining Room. For reservations: 661-6654.

November 17th to December 31st.
Weekdays 9:30 a.m. to 4 p.m. Weekends 10 a.m. to 4:30 p.m.
Jane Street and Steeles Avenue

RIM — Poznani slovenski hotelir in mecen g. Vinko Levstik je slavil novembra 25 letnico obstoja hotela Bled v Rimu. Premnogi naši rojaki so prebivali v tem hotelu, ki ga je iz skromnih začetkov par sob spravil na noge naš fant. Obveščeni smo bili, da je g. Levstik v Gorici [stari] kupil velik hotelski objekt ki bo začel obratovati pod njegovim vodstvom februarja 1985. Izreden podvig našega rojaka, ki je to pot krepko povezan gospodarsko močjo naših zamejcev. Ta korak našega Dolenjca lahko povsem primerjamo s tem, ako bi med obema vojna-

ma kak podjetni Dolenjc kupil ljubljanski Union. Čestitamo in želimo še naprej polno uspeha!

Odmevi z Drage '84

„Naši Razgledi“ ki izhajajo v matični domovini z dnem 12. oktobra so prinesli sledečo idejo o Dragi v l. 1985. Prof. Janez Rotar iz Ljubljane, ki se je letos udeležil Drage izraža željo: da bi enostavno povabili udeležence in organizatorje Drage v matično Slovenijo. To je približno tako, kot bi poskušali organizirati bodoči katoliški svetovni evharistični kongres v Moskvi ali pa v Mekki.

our blessings and to resolve that Canada will remain a land of compassion, justice, tolerance and opportunity for all.

To each of you, I express my gratitude for your quality of citizenship that has strengthened and enriched our province as well as my very best wishes for a Merry Christmas and a New Year of happiness and prosperity.

William G. Davis

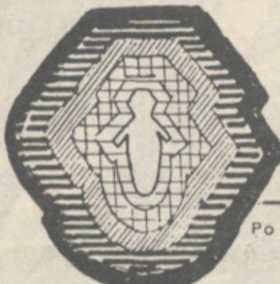

Dear Friends:

It gives me great pleasure to extend warmest seasons greetings and best wishes for a happy and peaceful new year to your staff and readers. The activities of this past year, Ontario's Bicentennial, have served to highlight the many qualities that enrich our Province. Our Bicentennial has given us wonderful opportunities to celebrate our heritage and learn more about the traditions of others.

As Ontarians, we have much to be proud of and I know that in the year ahead we will continue the spirit of understanding, sharing and goodwill that is the hallmark of our Province. In this tradition which we can build upon in 1985 to maintain Ontario as an example for other people and nations around the world. Again, my very best wishes of the season.

Yours sincerely,
Susan Fish, Minister of Citizenship and Culture

Po M. SWAB-u

DNEVNIK NEROJENEGA OTROKA

5. okt.: Danes sem začela živeti. Očka in mamica še tega ne vsta. Sem manjša kot glavica bučike in vendar sem samostojno bitje. Vse moje telesne in duševne značilnosti so že določene. In tudi to: deklica bom.

19. okt.: Danes so se pojavile moje prve žile in moja prva kri.

23. okt.: Moja usteca se odpirajo navzven, četudi se še ne morem nasmehnuti. Čez kakšno leto pa bom mamici rada vračala smehljaj za njeno ljubezen.

25. okt.: Moje srce je že začelo biti. Do konca mojega življenja bo opravljalo svojo nalogo.

2. nov.: Moje roke in noge so že začele rasti in bodo rastle še po rojstvu do dobre uporabe.

12. nov.: Sedaj mi že rastejo na rokah prstki. Z njimi se bom enkrat uvrstila med delovne ljudi.

20. nov.: Danes je mamica prvič uganila, da me nosi pod srcem. Predstavljam si njeno veselje.

28. nov.: Vsi moji organi so že povsem oblikovani. Zrasla sem. Tudi trepalnice sem že dobila.

12. dec.: Začeli so mi rasti lasje, obrvi in nohtki.

13. dec.: Kako lepe morajo biti luči, barve, rože... Očke seveda že imam, a so še zaprte.

24. dec.: Moje srce je popolno, popolnoma zdravo. Težko že čakam, da bom rojena...

28. dec.: Nič ne bo z načrti! Moje življenje se je danes končalo. Mamica me je - umorila...

QUEEN'S PARK OFFICE
Room 1503
Whitney Block
Queen's Park, Toronto
Ontario M7A 1A2
416-965-7516

LEGISLATIVE ASSEMBLY

YURI SHYMKO, M.P.P.
HIGH PARK-SWANSEA

Parliamentary Assistant to the
Provincial Secretary for Social Development

November 28, 1984

For Immediate Release:

Yuri Shymko, M.P.P. for High Park-Swansea, is most pleased to announce that his Private Member's Resolution calling for the Ontario Government's official recognition of Independence Day Anniversaries, was unanimously passed in the Legislature on November 15, 1984.

It is not often that the Members of all three parties unite to support one Member's initiative, but in this case, the universal appeal of Mr. Shymko's Resolution warranted such unanimous action.

November 15, marks an historic step since Ontario is now the only government in Canada issuing an official proclamation on the Anniversary of Independence Day celebrations. Mr. Shymko stated in his speech to the House, that these proclamations

"...would not only keep alive the spirit of freedom and independence...as a beacon of hope but would also remind all Canadians, irrespective of their origins, that to be preserved, freedom must be valued."

Mr. Shymko also stated that, in keeping with his resolution, Ontario will be requesting that the Federal Government in Ottawa also commemorate these Independence Day Anniversaries with an Official Proclamation. Mr. Shymko is most confident that the request will be met by a positive response from Ottawa.

Kaj pišejo drugi...

...o „rdečem škofu“ Grmiču

„Slovenska porkajinska (škofovska) konferenca izjavlja, da so trditve in mnenja v intervjuju *Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal v Jani* (ljubljanskem komunističnem tedniku za ženske) št. 46/1984 v več bistvenih vprašanjih, ki zadevajo zakonsko in družinsko življenje, posebno še splav, način urejanja spočetja in spolno življenje, izražena tako, da niso v skladu s krščansko etiko in naukom katoliške Cerkve. Prav tako ne ustrezajo pastoralnim smernicam cerkvenega učiteljstva. Sprašujemo se, kako so take izjave združljive z lojalnostjo in zvestobo duhovniškemu poslanstvu v katoliški Cerkvi in cerkveni službi profesorja na teološki fakulteti, Utemeljenost (njegovih) očitkov na račun Cerkve prepuščamo presoji bralcev, ki razmere poznajo. Slovenski škofje - prepričani smo, da z nami tudi duhovniki in drugi verniki - globoko obžalujemo, da katoliški teolog, duhovnik in naslovni škof (dr. Vekoslav Grmič) v takem duhu in na tak način govori o težkih in pomembnih vprašanjih. Bojimo se, da stališča, ki jih prinaša intervju, način reševanja zapletenih vprašanj in njegovo utemeljevanje povzročajo pri vernih ljudeh pohujšanje, zmedo in moralno škodo.“ (Iz izjave slovenskih škofov o Grmičevem početju v *Družini*, Ljubljana 25. novembra 1984).

...o škofa Rožmana obsodbah slovenskega komunizma

„Ob vosovskem (VOS, Varnostno-obveščevalna služba rdeče Osvobodilne fronte) atentatu na katoliška študenta Župca in Kiklja - 16. oz. 18. marca 1942 - je škof Rožman napisal posebno pismo, ki so ga prebrali po vseh cerkvah v ljubljanski dekaniji. V njem je med drugim ugotovil: „Bratomor je vnebovpajoč greh in temu grehu se pridružuje še drugi, ko se skuša z lažjo omadeževati svetlo čast obeh mučencev. Vsak kristjan mora take zločine obsojati kot greh pred Bogom in zločin nad narodom. Soudeležuje pa se na teh grehih vsak, ki jih odobrava in s kakršno koli podporo pomaga, da se morejo vršiti.“ „Javno je Rožman proti revoluciji spet spregovoril ob Natlačnovem (dr. Marko Natlačen, zadnji ban, guverner Slovenije v predvojni Jugoslaviji, ustreljen po Vosovcu Edu Brajniku) grobu - 16. okt. 1942. — V govoru je Slovence pozval, naj odklonijo vsako brezboštvo, pa tudi vsako zvezo s tistimi, ki jim je brezboštvo vodilni nazor... Združite se vsi, ki verujete v Boga ter sebi in potomcem želite življenje, lepše in boljše, kakor ga ponuja brezbožni komunizem.“ O svojem medvojnem ravnanju je škof Rožman pisal po vojni tole: „Končno odkrito izpričujem, da sem videl in brezbožnem komunizmu, popolnoma v smislu (papeževe) okrožnice *Divini Redemptoris*, največjo nevarnost za krščanstvo in za krščansko življenje mojega naroda... kakor doslej ni v tisočletni zgodovini naroda nikdar obstajala. Zato sem smatral za svojo nadpastirsko dolžnost, da vernike o tej nevarnosti poučim... jih duhovno utrdim za grozečo težko versko in zvestobno preizkušnjo v vedno bolj verjetno prihajajoči komunistični revoluciji...“ (*Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945*, prvi del, stran 226-228. Rim, junija 1984).

...o belgradski cenzuri nad „Celovškim Zvonom“

Ravnatelj avstrijske gimnazije za Slovence v Celovcu, Reginald Vospernik, že nekaj časa kot načelnik kolegija izdajateljcev objavlja slovenski četrtletni časopis z naslovom *Celovški Zvon*. Njegov namen je uztvariti za Slovence v Jugoslaviji, Italiji in Avstriji povezovalno glasilo, ki naj zamljepisno pa tudi nazorsko krepi integralno (celostno, skupno) slovensko kulturno zavest. Vospernik pripada krščanski skupini koroških Slovencev, h kateri se nagiba tudi večina te narodnostne skupine. List je tudi v jugoslovanski Sloveniji našel spontan odmev. Tam že ima kakih 500 naročnikov. A pri tem so težave: Reviji mora najprej (najbrž za vsako številko sproti) jugoslovanska cenzura dati dovoljenje, da jo ti naročniki smejo dobiti. Vse, kar je (v tujini) v jezikih, ki jih govore v Jugoslaviji, je namreč po zakonu pripuščeno v državo, šele ko publikacijo pregledajo oblasti... Že to določilo kaže, da Jugoslavija slej ko prej kulturno izmenjavo z lastnimi manjšinami zavira“. (*Kärntner Kleine Zeitung*, Celovec 18. nov. 1984).

...o odprtju novega študentskega doma celovške Mohorjeve

— „Za dijake zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu je Družba sv. Mohorja postavila veličasten dom. 17. novembra ga je blagoslovil celovški škof dr. Egon Kapellari, odprl pa ga je s slavnostnim nagovorom avstrijski državni predsednik dr. Rudolf Kirschlager. Poleg državnega predsednika in njegovega kroga ožjih sodelavcev, zastopnikov deželne vlade na Koroškem, predstavnikov Družbe sv. Mohorja, profesorjev in dijakov slovenske gimnazije so bili navzoči tudi član predsedstva Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije Štefan Cigoj in jugoslovanski generalni konzul v Celovcu inž. Marko Kržišnik, inšpektorja slovenskih in avstrijskih salezijancev... ter drugi predstavniki slovenskih organizacij na Koroškem. Goste je naprej pozdravil dvorni svetnik, ki je kratko opisal tudi 133 let Mohorjeve. Njen upravnik dr. Anton Koren je nazorno posegel v razvoj zamisli in dela novega doma... Gradnje se je začela v marcu 1983, konec avg. letos je bila končana - dom obsega dve trinadstropne hiši, pove zani med seboj s posebnim traktom; spodaj so prostori za razvedrilo ob prostem času. 23 postelj je namenjenih študen-

tom na celovški univerzi. Dom ima tudi hišno kapelo, posvečeno sv. Modestu. (In Rožmanovo sobo s knjižnico) Denarna sredstva so prispevali: (avstrijsko) zvezno ministrstvo za pouk, ministrstvo za znanost in umetnost, koroška deželna vlada, (celovška) škofija, urad zveznega kanclerja (predsednika avstrijske vlade), Ameriški Slovenci in drugi. Stroški gradnje so bili 51.7 milijona šilingov, nepokritih stroškov je ostalo 11.6 milijona šilingov (po tečaju 5. decembra 1984 2 milijona 404 tisoč 651 ter 539 tisoč 534 US dolarjev). V svojem nagovoru sta predstavnik ministrstva za prosveto in namestnik koroškega deželnega glavarja (guvernerja) Erwin Freubauer zagotovila, da bosta te dolgove vzajemno odpravili zveza avstrijska osrednja vlada in dežela. Ploskanje je zadonelo po vsej dvorani. Povsem upravičeno! (*Družina*, Ljubljana 25. nov. 1984).

... o dragocenosti Louisa Adamiča za SFRJ

„Morda danes po toliko letih lahko odkrijem tudi nekaj, kar je že skoraj lahko anekdota. Adamič je bil (v začetku leta 1951) v hudih finančnih težavah in dobil sem nalogo, da mu prinesem kot posojilo 50.000 dolarjev (v današnji vrednosti vsaj četr milijona dolarjev). Spomnim se, kako sem vse vrgel v navadno aktovko in ko sem z njo v vlakcu med New Yorkom in New Jerseyem za hip zadremal in se spet zbudil, sem se skoraj prestrašil, da sem jo izgubil, ker sem jo nevede potisnil s peto pod klop. No, denar sem mu v redu izročil, vendar je kmalu prišlo do tragedije (Adamičevega samomora. Tudi Adamičeva hiša bila požgana in ko je štiri leta po njegovi smrti novi lastnik obnavljal stavbo, so našli v zidu nekakšen tajni sef (safe), v katerem je bilo še okrog 30 tisoč dolarjev. Nihče ni vedel, odkod je ta denar, jaz pa sem tudi moral molčati.“ (Vladimir Dedijer, Titov uradni življenjepisec, ki je bil 1951 zastopnik SFRJ pri Združenih narodih, ob 25 letnici Adamičevega konca, v *Delu*, Ljubljana, 4. sept. 1976).

(Kurzivno pisano in dostavki v oklepajih so moji. P. K.)

O SLOVENSKO-HRVATSKOJ SURADNJI

Poštovani uredniče!

S interesom sam čitao članak "Slovenci se približuju hrvatskoj liniji" od autora A. Turice ("Danica" od 7. 9. 1984.).

Sve što on piše je istina. Ja sam samo, kao Slovenac, iznenađen, da je Hrvate uzelo tako dugo da su se upoznali sa slovenskim pokretom za nezavisnost.

Slovenska aktivnost na tom području je već stara stvar.

Među našim slovenskim iseljenicima u SAD je u tom radu najviše poznat slovenski rodoljub i javni društveni radnik, sada već pokojni, Mirko Geratič. On je cijeli svoj život radio za ideju slovenske države. Za tu ideju je poklonio sve što je zaradio. Tražio je i suradnju s Hrvatima, ali ne znam s kakvim uspjehom.

Baš tu u Chicagu je osnivao organizaciju "Slovenska Narodna Zveza" (Slovenski Narodni Savez). To je bilo u početku pedesetih godina. Glavni cilj te organizacije bio je širenje ideje o slovenskoj samostalnosti i nezavisnosti, o slovenskoj državi. Organizacija je i počela izdavati novinu "Slovenska Država" koja još i danas izlazi, sada u Torontu (Kanada), kao mjesečnik. Sadašnji urednik je g. Vladimir Mauko, dugogodišnji suradnik pokojnog Mirka (umro je u Chicagu). Ovo je već trideset i pet godina izlazenja toga lista. (I u Argentini izlazi list koji zastupa ideje slovenske državnosti).

Slovenska organizacijska aktivnost u SAD na tom području je bila dakle počela

Nadaljevanje na str. 15

Moje želja je, da naj razveseljivoče sporočilo "Slava Bogu na višavah in mir na zemlji vsem ljudem" bo še vedno tako, kot je bilo v betlehemski deželi in naj prinese Vam vsem Miru in Ljubcni za časa božičnega praznovanja.

Zelim tudi naj Dete Jezus blagoslovi Vas in Vaše družine ter naj Vas vodi v Novom letu.

STEPHEN B. ROMAN
Chairman of the Board

DENISON MINES LIMITED

TORONTO, CANADA

Buenos Aires...

Nadaljevanje s str. 1

prelomnico v SLS in v krščanski demokraciji. Posebno razveseljivo je, da je novi urednik pritegnil k sodelovanju mlade moči, vsem, ki podpirajo slovenski tisk v zdomstvu, tednik priporočamo.

Casnikar Pavle Rant, požrtvovalni ravnatelj slovenskih šol in tečajev v Argentini je hudo zbolel in leži že nekaj dni v sanatoriju. Šola, Slov. Pristava, kjer opravlja odgovorno blagajniško mesto, in prijatelji ga pogrešamo. Bog daj, da bi kmalu okreval.

Pater Ciril Petelin

Zadnjič smo ga videli v zboru slovenskih duhovnikov pri zlati maši slovenskega delegata Msgr. A. Oreharja. Hudo bolan ni hotel izostati pri slavju, ne da bi dal našemu zaslužnemu duhovnemu pastirju s svojo prisotnostjo zaslužno zahvalo in čast. Pred oltarjem se je skrušil in odpeljali so ga na dom, kjer je 16. okt. zatisnil oči. Pokopali so ga ob udeležbi 23 duhovnikov. Molčeči duhovnik je bil zvest somišljenik slovenskega državnega gibanja. Sorodnikom naše sožalje!

Medorganizacijski svet slovenskih domov bo pripravil s sodelovanjem vseh ustanov in društev 40 letnico slovenske žaloigre in odhoda iz domovine s posebno veličastvenimi prireditvami.

Srečko Rus

Bog ga je poklical k sebi tisto noč, ko se je v poznih urah po slovenski prireditvi na Pristavi poslavljaj od nas. Prijatelj Žitnik ga je zjutraj našel mrtvega v postelji. Po prvem srčnem napadu je postal globoko veren in je prisostvoval vsem nedeljskim mašam na Pristavi. Kot podpredsednik je ne samo materialno emveč tudi z delom zvesto podpiral predsednika dr. J. Savellija in odbor. V času revolucije je sodeloval v peti bojni grupi. Ge. soprogi in hčerki naše zožalje!

V nebesa sta se priselile vzorni slovenski materi 87. letna Maria Markež, soproga pokojnega jeseniškega župana, in Fani Korošec. Rodili sta vzgledne naslednike našega občestva.

Notar Josip Lesar.

Pred desetletji smo ga srečavali na mladinskih prireditvah na Štajerskem. Vsemogočni ga je poklical k sebi 4. 11. v starosti 83 let. Krsto s pokojnikom so prepeljali v hčerkin dom dr. P. Ranta, kjer so opravili molitve gg. Orehar Anton, Jože Škrbec, France Bergant, Anton Rant in A. Štavel, g. France Pernišek, pa se mu je zahvalil v imenu katalarske srenje za požrtvovalno delo pri nakupu in organizaciji slovenske Pristave. Sorodnikom naše sožalje. Pri-

Družino ing. Marka Ocvirka in njegove žene roj. Pirc je osrečil princ. Krstili so ga v cerkvi Sv. Izidorja z imenom Alexander. Botrovala sta mu teta arh. Bibi in njen mož Dominguez. Čestitamo!

V Carapachayu je umrl dolgoletni predsednik slovenskega doma 78. letni Lojze Sedej. Na mrtvaškem odru je ležal v domu. Pokopali so ga blizu groba njegove žene. Pokojni je bil aktiven član SLS. V imenu iste se je poslovil od pokojnika g. R. Smersu, v imenu doma pa predsednik Tine Kovačič. Erne

Dr. Jože in Fanika Goršič
in otroci voščijo
blagoslovljen
Božič in Novo leto
Elmhurst, Ill., USA.

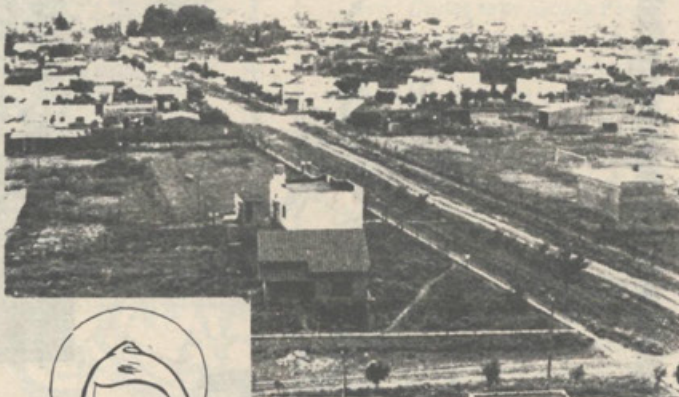
Slovenska Vas z 18. nov. 1984

Novomašnika Tomaž Mavrič in Marko Cukjati s somaševalci.

Tudi 25. letnica blagoslovitve cerkve Marije Kraljice je najlepše proslavljena pač z 18. novo mašo v tej cerkvi, ki jo je v nedejo 18. nov. ob 9:30 daroval
BRANKO JAN CM

Novomašnik	član nove maše	pridigar
Jože Bokalič CM		
Vinko Bokalič CM	9. IV. 1978	Franc Sodja CM
Miloš Šušteršič CM		
Andrej Stanovnik, kap.	10. IX. 1978	Franc Sodja CM
Jaka Barle CM	14. XI. 1982	Franci Barle SDB
Marko Cukjati CM	2. X. 1983	Janez Cukjati
Tomaž Mavrič CM		Marko Mavrič
Jože Adamič CM	2. IX. 1984	Marko Cukjati
Branko Jan	18. XI. 1984	Marko Cukjati

Pogled s cerkvenega stolpa po tedanji Slovenski vasi.

Srbska država

V srbski diaspori imajo srbski četniki važno politično vlogo. Njihova organizacija uradno imenovana *Pokret srbskih četnika Ravne gore* je razširjena po vsem svobodnem svetu. V Vinona, Ont. - Kanada ima pokret na svojem imetju celo lastno tiskarno. Njihov simbol Draža Mihajlovič pa družiti takorekoč vse svobodne srbske organizacije po svetu. Ob 50 letnici umora Kralja Alexandra I. so izdali jubilejno spomenico v kateri je za srbsko politično gledanje važen članek predsednika vojvode Momčila Džujića.

Med drugim pravi Džujić: I. 1918 so Srbi iz vseh srbskih pokrajin izven takratne Srbije skupaj s Črno Goro zahtevali ujedinenje s Srbijo, ne pa z državo Slovencev, Hrvatov in Srbov. Dogodilo pa se je, da je bilo vse skupaj vrženo v skupno državo, brez da bi se označile meje srbskih zemlja! V bodoče se morajo zbrati vse srbske moralne in nacionalne moči in obnoviti srbsko državo na Balkanu. Morajo se potem preiti k povezavi pravoslavnih držav

NAŠ KOMENTAR

Družina, nov. 1984

SPOMIN PRETEKLOSTI - LUČ PRIHODNOSTI

V začetku novembra se kristjani zahodnega sveta posebej spominjajo vseh rajnih. V Sloveniji obhajamo tedaj tudi državni praznik dan mrtvih. Tako se lahko verujoči skupaj z neverujočimi spominjamo tistih, ki so odšli od nas. Ta spomin ima globok in mnogovrsten pomen za vse žive.

Najprej gre za občečloveški, humani odnos do pokojnih. To je izraz kulture, po kateri se človek na zunaj loči od živali. Tako najdemo v zgodovini človeštva v vseh kulturah poseben pietetni odnos do rajnih, navadno tudi do sovražnikov. Smrt izravna vse razlike. Za Grke je bila najhujša kazen, če truplo ni moglo biti dostojno pokopano. Rimljanom so bila pokopališča svet in nedotakljiv kraj. Gotovo je znak barbarstva in degeneracije človeškega dostojanstva plenjenje grobov ali rušenje spomenikov pokojnim. Žal se tudi to pri nas dogaja in kaže, da smo kot celota še daleč od prave kulture. Spomin na umrle ni zgolj čustvena zadeva tistih, ki so bili v življenju z njimi povezani, ampak je spomin tiste preteklosti, iz katere raste naša sedanost. Človeštvo se zaveda povezanosti z napori ljudi iz preteklosti. Grobovi so v nekem pogledu temelj našega življenja in odnos do pokojnih kaže na konkretne razmere med živimi v določeni družbi.

Poseben pomen ima spomin pokojnih za vsak narod. Narod brez predhodnikov je narod brez zgodovine in ne more imeti prihodnosti. Zato se posebej spominjamo vseh zaslužnih ljudi, zlasti tistih, ki so prispevali k rasti narodne kulture in obrambi narodne samobitnosti. Narod se ne sme odreči svojih sinov in hčera, ne da bi se s tem začel odrekati sebe samega.

V luči vere v onstransko življenje pa ima spomin na pokojne še globlji pomen. Kristjani se spominjajo herojev življenja po evangeliju, to je svetnikov, pa tudi vseh rajnih. Pri tem ne gre samo za duhovno pomoč, ki jo pri njih iščemo, ali jim jo nudimo, ampak se s tem pogloblja naša povezanost z njimi. Vemo, kako je v mnogih afriških kulturah poudarjena zveza z umrlihi tako, da v zavesti živih še naprej živijo z njimi. V krščanstvu pa verujemo v občestvo vseh verujočih v Kristusa, vsi, živi in rajni, smo v Kristusu med seboj povezani, smo eno v Bogu.

Spoštovanje do rajnih in skrb zanje je globoko vsidrana tudi v našo slovensko zavest. O tem pričujejo naša pokopališča, navada, da verni radi dajejo za maše za svoje rajne, pa tudi številni spomeniki padlih borcev in talcev. In prav je tako. Vendar se zdi, da je v zvezi s tem v naši slovenski deželi nekaj narobe. V zadnjem času je tudi v javnosti vedno več spraševanja, kako je bilo z žrtvami slovenskih fantov po končani vojni, ki ležijo v globinah Kočevskega Roga, okoli Preterni in drugod. Njih grobovi so že desetletja pozabjeni. Ne glede na njihovo zadržanje med zadnjo vojno naberz zaslužilo dostojno mesto počitka in spomin; umrli so brez sodno dokazane krivde, kar se upira človeškemu činu. Ali ni prišel čas, da se spomnimo tudi teh žrtev brez očitkov, brez sovraštva v duhu prave kulture in prepričanju, da se kaj takega med nami ne sme nikoli več ponoviti.

Se posebej je prav, da se teh kakor tudi vseh drugih žrtev spominja Cerkev v svojih molitvah. Kristus nas kristjane posebej kliče, da si prizadevamo za spravo in mir tako med živimi kot med mrtvimi. Morda bo kdo rekel, da je to nepotrebno obujanje duhov preteklosti. Toda ta preteklost je še v nas, kakor pravi pesnik Vladimir Truhlar: „Nič ni prešlo. Vse je dokončno zajeto v tvojo bit.“ Poravnati moramo preteklost, če hočemo pravo razumevanje v sedanosti in zagotovilo mirne prihodnosti.

Ali smo sposobni iskrene sprave in odpuščenja, kar naj bi se na zunaj pokazalo tudi v primernem obeležju vseh padlih žrtev? K temu nas neprestano kliče naša krščanska zavest, k temu nas spodbuja tudi potreba edinstvi v sedanosti ter strah pred grozečo prihodnostjo. Sovraštvo nikdar ne gradi, ampak podira. Zato je naloga vseh dobromislečnih ljudi, da si prizadevajo za medsebojno razumevanje in spoštovanje.

na Balkanu. Potrebna je odločnost proti rdeči in črni internacionali," tako pravi Džujić. Moramo priznati da Vojvoda Džujić samo izraža stališče premnogih Srbov in njihovih političnih organizacij v diaspori. Z izjemno pripadnikov Zbora in njihovega glasila Iskra v Münchenu, je ideja neodvisne srbske države, že desetletja prisotna in živa. Po vsem tem kar se je dogajalo med Srbi in Hrvati še iza časa Avstro-ogrske pa vse do NDH je odmik od skupne države povsem logičen in pameten. Velika škoda je, da tako Srbi kot Hrvati ne začnejo nekih resnih političnih pogovorov iz stališča dveh neodvisnih partnerjev. Jasno je, da bo prehod iz skupnega sožitja v današnji SFRJ silno težak, toda čimpreje pride do tozadevnih resnih pogovorov, tembolje, ker je druga alternativa samo neka stalna konfrontacija, ki ne bo nikdar prinesla pravega miru. Samo iz pozicije suverenosti vseh narodov SFRJ se bo potem verjetno nedvomno našlo tudi neko možno in vzdržno sodelovanje na gospodarskem in političnem polju, na prostoru današnje SFRJ. (Podčrtalo uredništvo S. D.). ZU

NOVICE

Zagrebski nadškof in kardinal dr. Franjo Kuharič je zahteval pri svojem zadnjem obisku Bonna v oktobru, da se Evropa duhovno prerodi. Dejal je, da je evropski kontinent zdaj farizejski, ker se še sklicuje na v krščanstvu zasidrani humanizem, toda tolerira istočasno najradikalnejši ateizem v zgodovini človeštva. Zanihanje objektivnih moralnih načel v Evropi je poimenoval Kuharič 'ateizem vesti'. Človeštvo stoji na robu propada in se mora odločiti ali za resnico ali pa za propad. [Po: S.g., VII/10]

V Celju so praznovali 12. oktobra 1700-letnico mučeniske smrti sv. Maksimilijana Čeljskega, ki je pretrpel mučenisko smrt v rojstnem mestu Celje leta 284. Proslave sta se udeležila poleg mariborskih škofov Krambergerja in Smeja še škof Maksimilijan Aichern iz Linza in pasavski pomožni škof Franz Eder z avstrijsko duhovščino. [Po: S.g., VII/10]

Neki sovjetski KGB polkovnik je pobegnil v Zahodno Nemčijo. Ta polkovnik ni bil zaposlen samo v moskovski centrali za vohunstvo, marveč tudi v Afganistanu, Angoli in Etiopiji. Razen tega je vohunil nad 20 let med sovjeti za zahodnonemški BND. Sovjeti si na vse načine prizadevajo, da bi odkrili, kje se skriva v Nemčiji. [Po: S.g., VII/10]

V Petoku, v hribih med Trbovljami in Hrastnikom, so dokončali temeljito prenovitev cerkve sv. Katarine, ki so jo začeli po malem obnavljati že leta 1972. Prvikrat se ta cerkev omenja leta 1545. Leta 1944 je pogorela v bojih med Nemci in partizani. [Po: S.g., VII/10]

Na Gregorijanski univerzi v Rimu je 20. oktobra uspešno branil svojo doktorsko tezo slovenski salezijanski duhovnik Joze Bajžek. Naslov njegove doktorske razprave je "Vloga verskih mladinskih skupin pri religiozni socializaciji v Sloveniji". Bajžekova disertacija, ki je prva te vrste, je vzbudila veliko zanimanje tudi v vaticanških krogih zaradi svoje nenavadne tematike. [Po: S.g., VII/10]

Uredništvo Hrvatske Revije, ki izhaja na Španskem, pripravlja izdajo spominskega Zbornika za 40 obletnico pliberške tragedije. Hrvatska Revija sama bo tudi praznovala prihodnje leto 35-letnico izhajanja.

Slovenski študentski verski časopis, ki je izhajal doslej 13 let pod imenom "Bilten", si je privzel nov ime "Tretji dan", kar pomeni vstajenje, saj je tretjega dne Gospod vstal od mrtvih. Pomenljiv naslov, ki pove, česa si Slovenci najbolj želijo. [Po: S.g., VII/10]

V Georgiji na Kavkazu je obhajala georgijska krščanska Cerkev 1500-letnico pokristjanjenja georgijskega naroda. Po sto letnem misijonskem delu je bil ves georgijski narod pokristjanjen, nakar se je georgijska Cerkev pod zaščito energičnih georgijskih knezov že leta 468 osamosvojila od bizantinske Cerkve. Prav za prav bi morala obhajati svojo 1500-letnico že l. 1968, toda brezbožna Moskva tega tedaj ni dovolila. Georgijska pravoslavna Cerkev šteje 3 milijone vernikov in ji načelju je od l. 1977 'katolikos' [patriarch] Elija II., ki skuša pre-

KEEPING HER IN LINE

Obstoja možnost, da ste morda slišali, in zagotovo, da niste slišali razgovorjanja. In vsekakor je neznosna resnica. V vsakem letu je povprečno ena ženska od desetih terorizirana od svojega moža. Včasih samo z zmerjanjem in v večini slučajev pretepena fizično - največkrat do nezavesti, prevoza v bolnišnico, ali pa do smrti. Resnično, napadi na ženo so odgovorni

za petino kanadskih umorov.

Naravno, fizično teroriziranje kakršnekoli vrste je kaznivo dejanje. Napadi na žene so še posebno gnusni. Otroci v takih domovih lahko postanejo navajeni sprejemati teroriziranje in lahko nastopijo kot krivci terorizirajo drugih.

PRETEPANJE ŽENÁ:
ČAS JE, DA PREKINEMO Z MOLKOM

Za informacije, pišite: BREAK THE SILENCE, Queen's Park, Toronto, Ontario M7A 1N3.

biti obroč vsiljene izolacije in je navezal v ta namen prijateljske stike med drugimi tudi z Vatikanom. [Po: S.g., VII/10] Robert G. Kaiser, ki je bil med leti 1971-74 dopisnik lista Washington Post v Moskvi, je po desetih letih zopet obiskal Moskvo. Po obisku se je izrazil, da se sovjetska družba hitro razkrajaja. Ker Moskvo dobro pozna, je njegova ocena tehtna. Opazil je silen porast alkoholizma, kriminalnosti, padec življenjske ravni, predvsem pa nezasišani porast korupcije. Takšna družba pa ne more dolgo obstojati. [Po: S.g., VII/10]

Koprski škof dr. Janez Jenko je posvetil v Portorožu novo cerkev, ki je posvečena rožnvenški Materi Božji. Cerkevna stavba je zelo moderna. Cerkevna streha ima obliko jadra s križem. Načrte za novo cerkev so napravili arhitekti Ivan Bregant, Jože Marinko, Marjeta Sorn in Stane Kajzer.

Kanadski ministerski predsednik g. B. Mulroney in predsednik Z. D. A. g. Ronald Reagan: izmenjala sta irsko toplotino.

O novi „pisarji“

Delo, str. 8, Ljubljana, 18. oktobra 1984 (Književni listi)

Ugovori in pripombe na naslov piscev in uredništva

Časi se spreminjajo, mar ne?

Ob Vidmarjevem esaju Naša nova svetnika zadnje tedne v Književnih listih sledimo hudi in zanimivi polemiki; iverje leti na vse strani, kot se za našo, pluralistično družbo spodobi. Razvneti duhovi se vedno bolj oddaljujejo od literarnih tem in ljubiteljsko vse bolj posegajo v zgodovino.

Poučili so nas, kaj naj bi bil ob umiku naših čet iz Trsta Vidmarjev »slavospev razkosanju Slovenije« in kaj motivi, ki so, bojda, botrovali postavitvi spomenika Edvardu Kardelju. Lahko smo »otipali« učinke »njegove sociološke in ekonomske znanstvene misli« – v literarni interpretaciji, ga spoznali kot kronsko pričjo v polemiki okrog ocene Edvarda Kocbeka. Kot da bi v (ne)srečnem zakonu zakonce vselej drug o drugem ohranjali enako mnenje! Tudi po ločitvi! Po objavi zbranih del Edvarda Kardelja lahko pričakujemo novo nadaljevanje. Iz Kardeljevih pism bomo zvedeli še za druge okoliščine Kocbekovega obiska v Rimu poleti 1944. leta, o njegovih pogovorih z italijanskimi komunisti o vesoljni spravi med krščanstvom in komunizmom in zakaj so ga potem poslali v »pravoslavni Beograd«.

Tempora mutantur et nos mutamur in illis.

Časi se spreminjajo in mi z njimi. Mar ne?

S posebnim zanimanjem pa sem prebral izziv uglednega kritika Andreja Inkreta nestorju slovenske kritike Josipu Vidmarju, ko se je 27. septembra 1984 na osmi strani v Delu pod naslovom Lov na čarovnice zavzel za objavo virov o res še ne dovolj znanstveno raziskanih dogodkih po koncu druge svetovne vojne. Naslov ni bil posebno prepričljiv; preživeli »svetnik« je prav tiste dni dobil Levstikovo nagrado. Vendar, da ne bi bilo nesporazuma, pojdemo rajši k virom. Andrej Inkret je zapisal:

»O dogodkih ob in po podpisu Dolomitske izjave še zmerom ne vemo vseh dejstev. Tako rekoč nič ne vemo o likvidaciji domobrancev na Rogu, razen pač tisto malo, kar je v tržaškem intervjuju povedal Kocbek, pred njim pa v svoji Ukani (in seveda na svoj način) Tone Svētina in Franci Strle v knjigi Veliki finale na Koroškem. Zato mislim, da bi bilo edino smotno in vizogib vsakršnim mistifikacijam, če bi se Josip Vidmar kot predsednik medvojnne in povojne OF zavzel za to, da bi odprli njene in partijske arhive ter objavili fundamentalne dokumente o vsem tem. Šele potem bi bilo mogoče nepristransko spregovoriti tudi o vseh tistih različnih razlogih, ki so februarja 1952 pripeljali do Kocbekove prisilne politične demisije in povzročili njegov desetletni javni molk.«

Zgodovinarji bi se, na prvi pogled, morali razveseliti nepričakovane javne pobude in podpore za objavljanje virov. Mar ni zastalo objavljanje dokumentov ljudske revolucije v Sloveniji? Mar niso objave slovenskih izvirnikov prehiteli srbskohrvatski prevodi slovenskih vojaških dokumentov v Zborniku dokumentov in podatkov o narodno-osvobodilni vojni jugoslovanskih narodov? Na pobudo slovenske kulturne javnosti in s pomočjo Josipa Vidmarja bodo slednjič padle še zadnje ovire. V času, ko usiha že itak več kot skromen dotok tuje literature v naše knjižnice, ko ni denarja za raziskave in objavo virov, se torej muzi Clio na Slovenskem obetajo lepši časi!

Vendar pohud Andreja Inkreta ne kaže razumeti samo kot polemično puščico, namenjeno Josipu Vidmarju. Ad fontes, nazaj »k virom«! Javnost zahteva čistega vina, tudi in predvsem o »tabu temah«! Vsaj o zgodovinskih! Za vse ostalo smo tako ali tako vsi krivi! Prof. dr. Janko Prunk je nedvomno najboljši poznavalec zgodovine krščanskih socialistov na Slovenskem. Potrudil se je in slovenskim književnikom v PEN klubu posehej na virih razložil okoliščine okrog nastanka dolomitske izjave. O tem je pisal tudi v Naših razgledih, 1984, str. 99–100.

Mimogrede povedano, dolomitska izjava 1943. leta ni v nikakršni zvezi z likvidacijami (ne samo) slovenskih domobrancev na kočevskem Rogu, junija 1945. leta!

V polemiki je bila že omenjena zbirka dokumentov Jesen 1942. Prav v pismu Edvarda Kardelja Titu z dne 14. decembra 1942. leta lahko poleg v Književnih listih že objavljenega citata o Edvardu Kocbeku preberemo zanimive misli.

Potem ko je Kardelj kritiziral sektaške napake in neumnosti dela slovenskih komunistov, omenjal trenja s krščanskimi socialisti okrog vprašanj likvidacij, zaplembe premoženja, funkcije politkomisarja v vojski itd., je zapisal:

»S krščanskimi socialisti smo tudi v zadnjem času imeli več ločenih pogovorov. Odkrito smo jim povedali: prav čez vas skuša reakcija razbiti enotnost OF. Na vas je, da to preprečite. Če to storite, boste nosilci največjega naprednega preloma v nastopu slovenskih katoliških množic. Če tega ne storite, boste postali nasledniki stare klerikalne stranke in ljudstvo vas bo v svojem boju pregazilo.«

In na drugem mestu v istem pismu: »Dopuščamo možnost, da se prav krščanska skupina pozneje spremeni v glavnega nosilca reakcije, toda dopuščamo tudi možnost, da jo posebno ob naši pravilni (!) politiki obdržimo ob sebi. Sicer pa tudi poti naše revolucije dobivajo posebne oblike, in bilo bi nepravilno, če bi takšne možnosti izključili. Zaradi tega smo vprašanje postavili tako: partija je avantgarda, toda bodoča oblast ni oblast partije, ampak delavcev in kmetov ter delovnih množic.« (Jesen 1942, Ljubljana, 1963 str. 544, 551, 557.)

Toliko o (ne)dostopnih partijskih virih o krščanskih socialistih v vojni!

Proncljivi tuji opazovalec, britanski podpolkovnik Peter Wilkinson je med svojim bivanjem v Sloveniji pozimi 1943/44 dojel bistvo stvari. V svojem končnem poročilu je zapisal: »Za sedaj komunistični vpliv narašča (...) krščanski socialisti so dobro zastopani v izvršnem odboru, in če bi prišlo do povojne reakcije, končni nastop nečesa, kar bi spominjalo na krščansko socialistično vladu (za sedaj nekaj, kar ni verjetno) v Sloveniji, ne bi bil nemogoč.«

Kaže, da je to bilo ali pa že spet (p)ostaja – ključno vprašanje!

»Fundamentalni dokument« o množičnih likvidacijah junija 1945 (ne samo) slovenskih domobrancev na Rogu in ne samo tam, bi utegnili priti prav v takšnem kontekstu boja za oblast. Starejši ljudje še pomnijo belogardistični propagandistični publikaciji: V znamenju Osvobodilne fronte in Črne bukve. Prav nič ne dvomim, da so med njimi in žal tudi med mlajšimi spet takšni, ki bi si po štiridesetih letih želeli še tretjo knjigo podobne vsebine. Mar niso Črne bukve lani ponatisnili onstran velike luže?

Andrej Inkret bi upravičeno ugovarjal, če bi ga kdo skušal strpati v takšno družčino. Mar ni o tej tematiki skrajno površno in tendenciozno kot o »retorziji« torej povračilu in maščevanju, pisal v poglavju o Golem otoku Vladimir Dedijer. To so, vendar brez »dachauskega procesa«, vskoraj četrtilijonski nakladi objavili tiste dni v Nedeljskem dnevniku. Vesoljni slovenski družbi z (ne)omejeno solidarno odgovornostjo za ugibanje in v pouk!

Kaj naj bi bili »fundamentalni dokumenti« o tej problematiki? Morebitni politični sklepi izvršnega odbora Osvobodilne fronte ali samo centralnega komiteja KPS oziroma samo KPJ? Poročila vojaških enot, ki so izvajale eksekucije? Spomini preživelih izpred in (ali)izza strojnica in pušk? Emigrantska propagandna hujskaška literatura? Mar dokumente skrivajo odgovorni s slabo vestjo?

V tujini se v skrajno desničarskih krogih razrašča kampanja s tem v zvezi in se prenaša tudi v masovne medije. Več uglednih zgodovinarjev iz ZDA in Velike Britanije mi je letos pisalo o tem. »To so najtežje stvari, ker so od začetka bile in v glavnem ostajajo predmet propagande«, meni stari prijatelj iz Kalifornije v ZDA. Zanima se, če sem se morda dokopal do kakšnih novih virov.

Neverni Tomaži bodo zmajevali z glavo. Res pa je, da zgodovinar v naših arhivih zaman išče to in ne samo povojno gradivo! Pred več kot dvajsetimi leti so v ZR Nemčiji objavili zbornik dokumentov o usodi Nemcev v Jugoslaviji, kasneje pa še zbornik o življenjskih izkušnjah nemških vojnih ujetnikov v jugoslovanskih ujetniških taboriščih. Ne zgodovi-

narji ne državni organi niso našli nikakršnih vojaških dokumentov jugoslovanskega porekla o tej tematiki. Dokazno gradivo in jugoslovanske note z zahtevami po izročitvi obtoženih vojnih zločincev zgodovinar brez težav najde v Public Record Officeu v Londonu, ne pa tudi v diplomatskem arhivu zveznega sekretariata za zunanje zadeve v Beogradu.

Tu ne pomaga noben: »Sezam, odpri se«, pa naj čarobne besede izgovori sam predsednik IOOF Josip Vidmar ali pa (samo) »obe predsedstvi«, v Sloveniji, ki sta nedavno tega javno obljubili zgodovinarjem vsa pomoč! Kljub vsemu ne izključujem možnosti, ponavljam, možnosti, da so – če niso uničeni – morda v arhivih obveščevalne službe le ostali kakšni pisani viri o teh dogodkih. Vendar tudi po svetu skrbno pretehtajo, če sploh, kaj in kdaj dajo zgodovinarjem v roke dokumente iz takšnih arhivov.

O problematiki izročitve in usodi slovenskih domobrancev, pa tudi ustašev, hrvatskih domobrancev, Ljotičevih pristašev, četnikov in Srpske državne straže sem na osnovi britanskih diplomatskih dokumentov pisal že pred enajstimi leti v Vjesniku u srijedu, št. 1119–1120 v dneh 17. in 24. oktobra 1973, z nekaj novimi dopolnitvami iz vojaških dokumentov pa v reviji Borec, 1984, str. 334–335.

V povzetku bi zgolj opozorili, da je zavezniški vrhovni poveljnik za Sredozemlje feldmaršal Alexander že 9. aprila 1945 zavzel načelno stališče, naj bi zavezniški ustaše, domobrance, četnike in slovensko belo gardo, ki bi se vdali, brez odlašanja takoj izročili Titovim silam. Načelnik njegovega štaba general Morgan je na Krekove proteste 30. julija 1945 hladno odgovoril, »da so jugoslovanski državljani, ki so bili konec maja iz Avstrije repatriirani v Jugoslavijo, nosili orožje za Nemce v bojih proti zavezniškim jugoslovanskim četam maršala Tita. Zato se je z njimi ravnalo kot s sovražnim vojaškim osebjem, ki se je vdalo«. General Morgan je potrdil, da se je to zgodilo po navodilih njegovega štaba. Funkcionar, zadolžen za južni oddelek v Foreign Officeu g. Addis, je 30. avgusta 1945 izročitev ocenil kot »strahotno napako«.

Določeno število ujetnikov s Turjaka je bilo jeseni 1943 ob prodoru nemških čet na osnovi sumarne kolektivne sodbe ustreljenih pri Ribnici, da ne bi prišli sovražniku v roke in nadaljevali boja na okupatorjevi strani. Po analogiji lahko sklepamo, da so bili podobni in bolj množični, izredno ostri, v retrospektivi vsekakor srhljivi in zgolj (za sedaj) etično vrednoteni ukrepi sprejeti pod grožnjo neposredne vojne nevarnosti. V tržaški krizi je grozil oborožen spopad z zahodnimi zavezniki. Prav njim so kvistlinške čete različnega porekla ponujale svoje usluge v nadaljevanju, oz. v bodoči vojni. Mir je tedaj dobesedno visel na nitki. Na unik jugoslovanskih čet iz Koroške je treba gledati tudi s strateškega vidika, v izogibo istočasnemu možnemu spopadu na dveh frontah.

Vsekakor so to izredno zapletena vprašanja, tudi mednarodnih razsežnosti, in jih ni mogoče kvalificirano obravnavati zgolj na straneh dnevnega tiska. Ni dvoma, da je »fundamentalnim dokumentom« mesto v znanstveni ediciji dokumentov o kontrarevoluciji in naročnem izdajstvu v Sloveniji, ki jo pripravlja Inštitut za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani. Vrsta let je minila, preden je Inštitut sploh dobil potrebno družbeno podporo. Če pred več kot desetimi leti si je tedanji ravnatelj dr. Tone Ferenc zaman prizadeval, kljub podpori političnega vrha, da bi inštitut lahko nemoteno zbiral in hranil za znanstveno proučevanje potrebno emigrantsko literaturo; zbirka v depozu NUK namreč še zdaleč ni popolna in je omejena predvsem na slovenske publikacije.

Ljotičev pristaš in častnik njegovega fašističnega prostovoljskega korpusa med okupacijo v Srbiji Borivoje Karapandžić je o likvidacijah pri Kočevju, predvsem srbskih kolaboracionistov, pisal v angleščini v knjigi V Titovih pohodih smrti. Dopolnjeno izdajo je objavil 1980. leta spet v angleščini pod modernejšim naslovom Titovi Gulagi in Katyni. Solženicinov Gulag je vzpodbudil lorda Nicholasa Bethela, da je 1974. leta objavil knjigo Zadnja tajna. O isti tematiki (o izročitvi v slovenskih in kozaških ruskih kolaboracionističnih enot) je 1977. leta pod naslovom Žrtve Jalte (Vidmar in Inkret oba uporabljata termin – roške žrtve) objavil knjigo publicist grof Nikolaj Tolstoj, potomec slavne ruskega pisatelja. V reviji Encounter se je že 1978. leta ob vseh komplimentih Edvardu Kocbeku, za raziskavo britanske odgovornosti s tem v zvezi zavzel Milovan Djilas. V isti reviji je maja 1983, str. 24–37 pod naslovom Celovška zarota pisal Nikolaj Tolstoj. Slednjič je v začetku januarja letos BBC na drugem kanalu objavila o tem posebno televizijsko oddajo in razvnela se je polemika na straneh Timesa; grof Tolstoj najavlja še posebno knjigo o tej tematiki.

Nadaljevanje s str. 6

Ni potrebna posebna pronicljivost in erudicija zgodovinarja za spoznanje, da gre pri vsem tem za vprašanja določene dolgoročne politike, ki odmeva tudi prek naših meja. To seveda ne pomeni, da naj zgodovinska znanost v bodoče zanemarja ta vprašanja, oz. da naj se zadovolji zgolj z dosedanjimi znanstvenimi dognanji. Toda glede tega — in ne samo glede tega — so njene današnje možnosti omejene, tako kot so sicer omejene za naše humanistične vede, ki ne prinašajo takojšnjega gospodarskega učinka.

DUŠAN BIBER

P. S.

Vsa ta problematika je nerazumljiva, če je iztrgana iz konteksta tedanjih povojnih in sedanjih političnih razmer. Britansko televizijsko občinstvo je letos 3. januarja zvedelo, da so slovenski domobrancevi prisegli kralju Petru in zato tragično končali; o njihovi prisegi Hitlerju za njegov rojstni dan 20. aprila 1944 o skupni borbi proti komunistom in njihovim zaveznikom niti besede! V nasprotju z zgodovinskimi dejstvi pa jim je Vladimir Dedijer v svojih Interesnih sferah že 1980. leta na str. 430 pripisal, da so 3. maja 1945. leta proglasili nič več in nič manj kot »Neodvisno slovensko državo«; enako trditev smo lahko prebrali celo v osnutku rokopisa nove zgodovine ZKJ. Paralela, čeprav zapoznava, z »Neodvisno državo Hrvaško« iz 1940. leta, se sama ponuja.

Na Slovenskem sedaj letijo očitki na Vidmarjev naslov o ciničnem primerjanju žrtev stotimilijonskih množic Kitajcev in podtikanje: »odmahne z roko in to je vse«. V Beogradu pa naslednjega dne (Intervju, 12. oktobra 1984, str. 23) — v nadaljevanju v Dedijerjevih Novih prispevkih lansirane nalepke zasledimo puščico o »Josifu Vidmarionoviču«, kot meni M. Vasič, »v zadnjem času strokovnjaku za tragične usode malih narodov«. Podobno tudi eden izmed Dedijerjevih recenzentov, Lojze Skok, slovenski delegat v Skupščini SFRJ (NIN, 14. oktobra 1984, str. 2.) brez navajanja argumentov trdi in obžaluje, »da Vidmar danes odstopa od koncepcije AVNOJ-a, pri katere formuliranju je sodeloval.« Gorje, če ne zapoje svoj »confiteor«!

V Dugi smo v zadnji številki (št. 277, str. 43) prebrali:

»Naša prava zgodovina je, žal ali k sreči, ob tolikšnem porabljenem papirju in njegovem stalnem pomanjkanju še vedno izključno ustna.«

Kaj bi v takšni družbeni klimi sploh še z zgodovinarji in z zgodovino?

Oprostite, prosim, če sem torej zašel v književno prilogo.

D. B.

Povejmo raje sami

Nekateri odgovorni subjekti v uredništvu Dela so pred meseci prav netakt(i)čno ravnali, ko so z administrativno ozkimi očmi prekinili polemiko »Kirm-Sešerko-Kmecl« (zato sem moral na žalost nadaljevanje prebrati v Novi reviji!). Upam, da bo tokrat drugače, kajti tudi ta polemika se dotika relevantnih razvojnih gibanj na Slovenskem.

Sem mlajši pripadnik malega (z administrativno »pomočjo« tudi duhovno osiromašenega!) slovenskega naroda in zato še posebej pozorno spremljam odmeve na Vidmarjeva »svetnika«. Kolikor je bilo Vidmarjevo pisanje polno neargumentiranih konstrukcij, začinjjenih s cinizmom par excellence, toliko bolj odpirajo drugi prispevki (še posebej Inkretov in Biberjev) nova obzorja našega »tabuiziranega« vsakdanjika. K pisanju (razmišljanju) so me spodbudile Biberjeve misli, ki na več mestih namigujejo na status quo glede (ne)obravnavanih tem o dolomitski izjavi in »o množičnih likvidacijah junija 1945 (ne samo) slovenskih domobrancev na Rogu in ne samo tam«.

Bibra in druge, ki mislijo, da še ni pravi (!?) čas za osvetlitev dogajanj v bližnji preteklosti in imajo etiketo »tabu«, pa opozarjam na zelo važno dejstvo: mlad človek (kar pa ni vedno nujno) v hlastanju za informacijami išče vse možne načine, da pride do virov informacij, s katerimi si dograjuje svoje potrebe o vedenju. (pre)poznavanju določenega dogodka. In če ima ta dogodek značilnosti tabu teme, kar poboja domobrancev nedvomno imajo, je to hlastanje še veliko bolj intenziv-

no. Biber citira Dugo, češ da je »naša zgodovina žal... še vedno izključno ustna«. Ker se o poboju domobrancev med ljudmi po Sloveniji veliko govori, piše (v okviru Slovenije) pa nič, pač zagrabiš tisto, kar ti je dostopno. Na žalost je to v tem primeru literatura, ki je napisana »onstran velike luže«, a vendarle (kot sem slišal) v precejšnjem številu izvodov kroži po Sloveniji. Mislim predvsem na dve novejši »propagandistični publikaciji«: Tomaž Kovač: »V Rogu ležimo pobiti« in Matjaž Klepac: »Teharje so tlakovane z našo krvjo«, ki sta zbir pričevanj pobeglih (in tako preživelih) s poti na morišča pa tudi z morišč samih! Obe sta po načinu opisovanja, kar je samoumevno, močno čustveno in, predvsem v predgovoru, ideološko obarvani. Če imata značaj »propagandizma«, naj presodijo drugi, ki pač brez etiket ne morejo, skoraj bi lahko dejal, eksistirati.

Našim politikom in ideologom pa kličem, da o tem problemu razumno premislijo, kajti meni in ysem, ki težimo po relevantnih informacijah, podatkih, virih, verjetno ni vseeno, ali so le-ti črpani »onkraj velike luže« s tendenco »propagandizma« ali pa so podani (nepriustransko!) doma. To dejstvo razumsko nasprotuje Biberjevi tendenci po prenosu obravnavanja te teme s »strani dnevnega tiska« v »zaprtje, nizkonakladne znanstvene edicije«. Mislim, da je nujno, da tudi na »straneh dnevnega tiska« in s tem širšemu krogu ljudi!

Skrajni čas je torej, da naši politični vrhovi podprejo (omogočijo) znanstveno zgodovinsko osvetlitev teme, ki se dotika predvsem poboja domobrancev, ki je dosegal višek junija 1945 (znani so poboji tudi pred najbolj množičnimi junijskimi in po njih!). Vse to predvsem zato, da politične strukture ne bodo kasneje spet podtakale, da posamezniki neobjektivno, enostransko obravnavajo neki dogodek, kot se je to zgodilo v zvezi z dachauskimi procesi!

Zato pa je že skrajni čas, da se med drugim izdajo Kocbekovi povojni spominski zapiski. Pravim, med drugim, kajti Biber domneva, da arhivskega gradiva ni (je uničeno!?) ali pa ga je malo. Poznavalec Kocbeka je znano, da se je vedno znova zavzemal za osvetlitev nekaterih »nepravilnosti« in da je bil to eden od glavnih vzrokov za njegovo ekskomunikacijo. V njegovih povojnih dnevniških zapiskih je tega materiala gotovo precej (čeprav memoarnega tipa in zato kot zgodovinski vir sekundarnega pomena, če ni primarnih, pa pretresamo sekundarne, mar ne!). Da je tako, potrjuje vsebina Kocbekovega dnevnika za obdobje konca leta 1951 in začetek 1952, ki se objavlja v Novi reviji!

Moje pisanje naj bo razumljeno zgolj kot odmev in dopolnilo kljub vsemu dobremu Biberjevemu prispevku. Upam, da bo vsakomur jasno, na ka! (in predvsem zakaj) v tem pisanju apeliram!

IVO ŽAJDELA

P. S. Upam, da ste se z Biberovim prispevkom zavestno oddaljili temi, ki jo je začel Vidmar, pa čeprav je res, da so prispevki po Vidmarjevem ta tok sami preusmerili v relevantne zgodovinske vode, in da ne boste spet zapisali, da »je polemika zavila precej mimo prvotnega predmeta«. Mislim (in ne le jaz!), da to ni niti v primeru prve polemike (»Kirm-Sešerko-Kmecl«) in da tudi sedaj ni, kajti giblujemo se v problemih, ki pravzaprav razkrivajo, zakaj je Kocbek doživel tako usodo, kot jo je!

Hkrati pa opažam, da so prispevki v KL (in tudi ostalih straneh Dela) vedno bolj v duhu pluralističnih aspektov in gibanj, ki so nedvomno relevantna par excellence za naš razvoj. Če boste pri tem vztrajali, vam čestitam!

I. Ž.

Naj se izpovem svojih smrtnih grehov

Ko sem, seveda z velikanskim zanimanjem, prebrala članek uglednega zgodovinarja Dušana Bibra (Dela, 18. oktobra), sem se z veliko nostalgijo in hkrati z nepopisnim užitek spomnila svojih ročno mladih let, ko sem se morala, zelena smrkla v miru kriču, enkrat za vse življenje, odločiti, kako bom tisočem otrok, tisočem slovenskih otrok v starosti od približno desetega do osemnajstega leta, predstavila, ali bolje,

skoraj vsak dan večkrat predstavila zgodovino delavskega gibanja od začetkov v 19. stoletju do prvih let po osvoboditvi. Naključje je hotelo, da dve leti po maturi nisem mogla dobiti dela v kaki bolj literarni stroki, kot je zgodovina delavskega gibanja oziroma NOB, zato sem se morala sprijazniti z dejstvom, da bom vodička (a ne samo to) v Muzeju ljudske revolucije. Kako se lotiti stvari s kvalifikacijami, kakršne sem imela? Seveda sem se morala najprej naguliti nekaj najvažnejših podatkov, ki naj bi zadostovali za trden temelj, na katerem naj si mladi gradijo pozitiven odnos do tako imenovanih svetlih tradicij. Vendar pa podatki, ki so mi bili v muzeju na voljo, nekako niso bili v skladu z idejami, da je na primer narod zgodovinski subjekt, ki ga določajo aktivizem, subjektivizem, svoboda in morda še kaj. Še manj sem v teh zgodovinskih spisih našla razmišljanj o majhnih, »nezgodovinskih« narodih, ko dobijo ta imenovana določila specifične poteze. Nikjer govora o tem, da bi bila morda temeljna struktura slovenske zgodovine nekakšno blokirano gibanje, ki bi vključevalo redukcijo razvite družbe na gibanje in redukcijo njegove akcije na SAMO-OBRAMBO. Spraševala sem se, zakaj je tako malo napisanega o dejstvih, ki so v toku zgodovine privedla do takšnih misli, ki pravzaprav niso bila tuja niti tistemu delu strokovnjakov za zgodovinske probleme v muzeju, ki so bili po srcu predvsem preprosti (a posteni!) partizani, tistim, ki so bili pomeščani partizani z zaslišno nagradljenim znanjem, da jim je omogočilo vključevanje v meščansko potrošniško družbo, in predvsem tistim vrhunskim historikom oziroma zgodovinskim piscem, ki sem jim lahko, v glavnem zaradi pomanjkanja delovnih sob, velikokrat prisluhnila v njihovih sroččenih in zelo »dokumentiranih« debatah oziroma »prijateljskih prepričevanjih«. In tako je padla odločitev, da bom vodila mladino in otroke po svoji vesti in ne po političnih smernicah. Že na začetku sem poudarila, da Sovjetska zveza ni prva deželja socializma, ker socializma še ni bilo in še ni v nobeni deželi na svetu, da pa je bila prva deželja stalinizma, ki nas še vedno, seveda s posameznimi in velikokrat močno preoblikovanimi elementi še kako ogroža. Ko smo stali pred panojo o nacizmu in fašizmu, nisem nikoli zamlčala pakta med Hitlerjem in Stalinom, čeprav so segali po nas tako Hitlerjevi kremplji, kakor Stainove »ljubeznive« spletke. Ko je bil govor o dolomitski izjavi, sem priznala, da je partija obljubila, kako bo po vojni oblast v rokah delavcev in kmetov in da o birokraciji niso rekli ne črne ne bele. Na vprašanja, ali bomo v komunizmu tako zaostali, da bomo imeli največ delavcev in kmetov, medtem ko ima menda na Danskem gospodar prašičje farme doktorat, njegova dva hlapca pa sta sodelavca nekoga agronomskega inštituta, sem odgovorila, da se časi spreminjajo, z njimi pa tudi kmetje in proletariat. Pa tudi na vprašanja, zakaj so se komunisti tako bali pesnika Kocbeka, sem lahko postregla le s skromnimi podatki, ki sploh niso bili nikjer napisani, ampak sem jih slišala v »debatih«, da so že med vojno Angleži menili, kako ne bi bila v Sloveniji po vojni nemogoča krščansko-socialistična vlada. In če bi bilo tako, bi bila ogrožena oblast delavcev in kmetov. Številni so bili panoji, na katerih so bile zanimive slike, poseben koticček pa je bil posvečen beli gardi in domobrancem ter drugim izdajalcem, ki so paktirali s Hitlerjem. O tem sem tudi marsikaj slišala, kako so si to in ono pripovedovali na štiri oči. Slišala sem tudi, da se za zgodovinske dokumente lahko obrisemo pod nosom, da te stvari niso za »delavce in kmete«. Nekateri so v debati menili, da s takšnimi dokumenti delavci in kmetje ne bi imeli kaj početi, ker ne bi razumeli, zakaj je bilo treba dati Koroško, zakaj Trst, zakaj je bilo treba, po analogiji z dogodki na Turjaku, ohraniti mir na koroški in tržaški zemlji, tako, da je bila najprej izrečena sumarna kolektivna sodba ali nekaj podobnega, nato pa izvedena pravična kazen nad lepim procentom izdajalskega slovenskega naroda. Povedala sem otrokom, da gre sicer za tisoče, da pa bi, če bi bilo treba, slovenska avantgarda, samo zato, da bi dobili v roke — nekoč v prihodnosti — oblast delavci in kmetje, odstranila katerekakoli ali pa kar vse nevarne ljudi, pa čeprav — ko so me otroci vprašali, če morda tudi vse — pa čeprav vse izdajalske Slovence, ki bi se uprli in postali fašisti. Na vprašanja, ali je mogoče, da so bile cele množice po uradnem koncu vojne pobite za ideale, ki sta jih razglasila Marx in Engels, sem skoraj vedno odgovorila, da bo o tem pisala zgodovina in da so oni še premajhni. O dachauskih procesih nisem govorila, tudi sama sem verjela, da je šlo za izdajo. Navsezadnje pa

Nadaljevanje na str. 10

Vesel Božič in zadovoljno novo leto
žele
Somišljeniki slovenske državne ideje v
Clevelandu, USA.

Vesel Božič in zadovoljno novo leto
ŽELI
SLOVENSKA NARODNA ZVEZA V AMERIKI
CHICAGO, ILL.

SLOVENSKA DRŽAVA:
eden najbolj
zanimivih
slovenskih listov

VESEL BOŽIČ
IN
USPEŠNO
NOVO
LETO
želi odbor

S.
A.
V.
A.

Voščila za BOŽIČ in NOVO LETO
ter najboljše želje za ureničenje slovenskih
ciljev pošiljajo somišljenikom v Sloveniji in po
svetu prijatelji v Washingtonu.

Vesel Božič in
zadovoljno Novo leto

SLOVENSKA NARODNA ZVEZA V
KANADI

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
in SREČNO NOVO LETO
želi vsem Slovencem

Tone Ambrožič

861 College St. Toronto, Ont.. M6H 1A1

Tel.: 531-1223

Vesele božične praznike in mnogo sreče v novem letu
želi vsem prijateljem in sorojakom

Zupan & Stewart

Advokata in notarja

45 Sheppard Ave. E., Suite 406
Willowdale, Ont. M2N 5W9
Tel.: 223-4014

KOMPAS EXPRESS

Slovenska Potniška Agencija

Peter Urbanc
Dr. Karel Žužek
Tel.: 534-8891

KOMPAS EXPRESS
635A Bloor St. W.
Toronto Ont. M6G 1K8

ŽELI VSEM ROJAKOM BLAGOSLOVLJENE
BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO

BLAGOSLOV BOŽIČNE NOČI
in
SREČNO NOVO LETO
želi

svojim članom in prijateljem ter vsem Slovencem,
ki so dobre volje, v domovini in po svetu.
Društvo slovenskih domobrancev

želi

Z. S. P. B. „TABOR“ v Torontu

Vesel Božič in srečno Novo Leto želi
DRUŽINA KUK

16 Northfield Road, Scarborough, M19 2H4

Vesele božične praznike in srečno novo leto
želi vsem Slovencem

DRUŽINA
PETER PAVLIN

22 Islay Crt., Toronto M9M 1V3

Vesel Božič in srečno Novo Leto želi
DRUŽINA PEPEVNAK

87 Dunblaine Ave., Toronto, Ontario

Blagoslova polne
Božične praznike
in srečno Novo leto
želi
vsem prijateljem
in znancem

Jože Kavčič str.

252 Chantenay Dr.
Mississauga, Ont.
L5A 1E4

Lastniki PLANINA RANCH
in SITZMARK SKI KLUBA

žele klientom,
prijateljem in znancem
BLAGOSLOVLJEN BOŽIČ
in
SREČNO NOVO LETO

Marija in Bogdan Novak
želita vsem prijateljem
Blagoslovljen Božič
in Srečno Novo Leto!

BLAGOSLOVLJEN BOŽIČ
in
ZADOVOLJNO NOVO LETO
želi

vsem prijateljem in znancem
DRUŽINA L. JAMNIK

Lep Božič
ter božje svetlobe polno
leto

voščita prijateljem in znancem
v Združenih državah in Canadi,
posebno naročnikom in bralcem
knjige "Pero in čas II",

Mirko in Agna Javornik
Washington, D.C.

Zadovoljen božič
in
veselo Novo leto
želi

ANSAMBEL KARAVAN

KLIČITE ANDREJA PAHULJE TEL. 255-4502

80-13th STREET, TORONTO, ONTARIO M8V 3H6

BLAGOSLOVLJENE
BOŽIČNE PRAZNIKE
in SREČNO NOVO LETO

Vam želi

STAVBENO PODJETJE

F - F Construction Co. Ltd.

Lastnik A. FERKUL

183 BETA STREET, TORONTO M8W 4H5

• Tel.: 259-7334

BLAGOSLOVLJENE BOŽIČNE PRAZNIKE
in SREČNO NOVO LETO

želi

VSEM PRIJATELJEM in ZNANCEM

PLATNAR BROS. PLUMBING & HEATING LTD.

Metro Licence No. 176

43 ALGIE AVE., TORONTO M8Z 5J9

Tel.: Bus. 255-6144

Res. 255-6019

255-6406

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO

želi

vsem prijateljem in znancem

JOSE OSANA CANADIAN ACADEMY OF MUSICAL SCIENCES AND ARTS

731 Brown's Line,
Toronto

Tel.: 259-9182 — 255-3550

BLAGOSLOV BOŽIČNE
NOČI

in
SREČNO NOVO LETO
želi

Lastnika: Franc Tomšič
Mike Žagar

1574 The Queensway & Atomic Ave.

Tel.: 255-1496

Blagoslovljen Božič
in
uspešno Novo leto

Dr. Franc STEPEC OPTOMETRIST

Uradne ure po dogovoru.

440 BROWN'S LINE

(na vogalu Hornerja).

Tel.: 252-6660

255 MORNING SIDE AVE.

Suite 322, Scarborough, Ont.

Tel.: 281-1882

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE

in SREČNO NOVO LETO

Vam želi

ANTON & SON'S MEAT MARKET

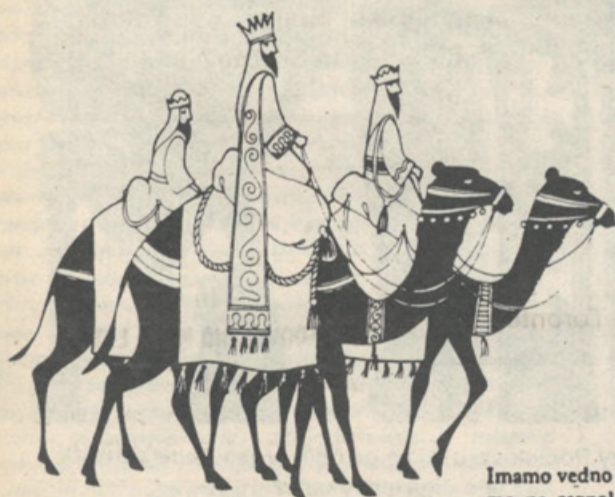
ANTON BAVDEK

PRVA SLOVENSKA MESARIJA V TORONTU

Imamo vedno sveže meso, okusno prekajeno meso in klobase ter tudi krvavice. Imamo na razpolago bučno olje in rogaško slatino. Pri nas tudi lahko kupite nove zmrzovalne skrinje po najugodnejših cenah. Če pripravljate gostije, bankete ali slično, se priporočamo. Dostavljamo na dom brezplačno. Po zelo ugodnih cenah Vam napolnimo hladilnike.

633 VAUGHAN ROAD (na vogalu Oakwooda) Toronto

Tel.: 654-9123 — 654-9112

ŽUPNIJSKA HRANILNICA IN POSOJILNICA

SLOVENIJA

Vam želi

doma in po svetu!

Blagoslovljen Božič
in
uspešno Novo leto

618 Manning Ave. Toronto, Ontario M6G 2V9

*531-8475

739 Brown's Line, Toronto, Ontario M8W 3V7

*255-1742

PRI ŽUPNIJI SV. GREGORJA, HAMILTON

Vesele božične praznike in uspešno Novo leto želi

St. Joseph Press

340 Browns Line
Tel.: 251-1337 N. T.

VESEL BOŽIČ
in najboljše želje za uresničenje
slovenskih ciljev

želi

Delavni odbor za slovensko državno
gibanje

VESEL BOŽIČ IN
SREČNO NOVO LETO

Vladimir Thacker

Naj se izpovem...

Nadaljevanje s str. 7

sem vedela, da mi, Slovenci, v svetovni zgodovini nič ne pomenimo, da je svetovna zgodovina izredno zapleteno vprašanje, seveda z mednarodnimi razsežnostmi, ki jih ni mogoče kvalificirano obravnavati — ne le v dnevnem tisku, ki ga berejo delavci in kmetje — temveč tudi v učenih zgodovinskih knjigah, ki jih ne bere praktično nihče, ker niso napisane na osnovi dokumentov, ker so le-ti menda uničeni ali pa vsaj v varnih rokah policije.

Priznam, sleherna ura z našo, še posebej srednješolsko mladino, ki je prihajala od vsepovsod — iz Maribora, Celja, Kopra, Nove Gorice in ši želela pod strokovnim vodstvom ogledati republiški muzej, včasih sem vodila tudi po petkrat na dan, da sleherna ura, je bila čudovita. Da, da, otročki moji, zgodovina revolucije je hudo resna stvar — vi samo vprašajte. Nekoč je bilo... iztrgani iz konteksta, so dogodki nerazumljivi, skoraj vsi Slovenci, ki so prisegli Hitlerju, so morali umreti, ni pa bilo treba umreti vsem Nemcem, ki so mu kdaj zvesto služili, nasprotno, marsikateri naš delavec in kmet se je po vojni zaposlil pri takšnem Nemcu — in hvaležni smo mu za njegove devize, namreč Nemcu, ne le delavcu in kmetu. Ampak Nemcev ne ogrožajo slovenski emigranti — kakor nas! Tako, izpovedala sem se smrtnih grehov. Laguti pa — vseh deset let — otrokom nisem mogla.

PRI SV. RAFAELU v Merrylandsu smo imeli dne 13. junija letos mašo zadušnico za vrnjence iz Vetrinja in pobite v juniju 1945. Seveda smo vključili vse žrtve druge svetovne vojne, kakor vse vključuje posvetilo na spominski plošči naše cerkve. Po maši pa smo si v cerkveni dvorani ogledali polurni dokumentarni film britanske televizije o nasilno vrnjenih domobrancih in beguncih, katerega so v Angliji prvič kazali šele letos januarja. Še predno je bil film izdelan, je dobila britanska vlada močno protestno noto iz Beograda, da filma ne sme kazati. Toda vlada tokrat ni ubogala.

Žal se v filmu največ govori o Hrvatih in četnikih, ki so bili vrnjeni iz Vetrinja ter bili prepeljani v živinskih vagonih v Jugoslavijo namesto v Italijo, kot so jim pod častno besedo zagotovili britanski oficirji osme armade. Slovence komaj omenjajo in gledalec dobi vtis, da so del hrvaških ali srbskih edinic. Je pa grof Nikolaj Tolstoj zelo natančno opisal tudi vračanje slovenskih domobrancev v "Klagenfurt Conspiracy", objavljeno tudi v The Weekend Australian Magazine v letošnjem juliju.

Z Angleži vred so del Koroške zasedli tudi partizani, ki so po zidovih nabijali plakate, da ta del pripada Jugoslaviji. Angležem pa to ni bilo všeč in angleški vojaki so te plakate trgali z zidov. Titova oblast je takrat tudi zahtevala vrnitev vseh protikomunistov jugoslovanskega državljanstva. Angleži so jim to obljubili, po izjavah sodeč pod pogojem, da se umaknejo za staro avstrijsko-jugoslovansko mejo. Šele po umiku se je začelo sramotno vračanje, o katerem pa zunanje ministrstvo v Londonu ni nič vedelo.

Res so v filmu narodnosti Jugoslavije precej pomešali, Angležem pa le čestitam za javno priznanje tega

vojnežga zločina nad našim narodom. Kdaj bodo imeli jugokomunisti kot Angleži "guts" priznati svoje majsne umore med in po revoluciji? Vsak deseti Slovenec-Slovenka so bili ubiti. In da so za kri tisočev Slovencev prodali tujcem celo Koroško, sem moral zdaj slišati iz ust Angležev samih, Titovih zaveznikov.

Film so si ogledali z nami tudi predstavniki drugih narodnosti, med njimi Mrs. Lea Looveer, tajnica Captive Nations Council, Mr. Douglas Darby, M.L.A., pa nas je celo nagovoril in izrazil sožalje Slovence, ki so na tako krut način izgubili svojce. Prebral nam je pismo, ki ga je odposlal Sir John Mason-u (Britanski High Commissioner v Canberri) o našem filmskem večeru s prošnjo, naj bi britanska vlada izrazila obžalovanje slovenskemu narodu. Kratak nagovor je imel tudi g. Walter Wenglewsky, bivši letalec svobodnih poljskih letalskih sil. Navzoč je bil tudi Avstralec Mr. Roy Crossman, član RAAF Bomber Squadron WWII. Assn. Po filmu smo imeli pogovor ob čaju in kavi. Domov smo odhajali globoko ganjeni.

Moja narodna zavest pa je zelo prizadeta ob dejstvu, da nas Slovence v svetu poznajo le kot Jugoslave, da je SR Slovenija le pašaluk neke Jugobalknije, ki naj bi se smatral za en narod z enim jugo-jezikom, kar danes potrjujejo programska jedra. Ali ni že čas, da si ustanovimo lastno državo, ko imamo že svoje narodno ozemlje, svoj jezik, štirinajststoletno kulturo, ko še Obrenovičev in Karadjordjevičev nikjer ni bilo, pa tudi komunizma ne? Veliko več bi lahko pomagali našim južnim bratom iz lastne narodne države Slovenije, namesto da drsimo z njimi vred v siromaštvo tretjega sveta, obubožani materialno in kulturno.

Misli, Julij 1984

JOŽE KOŠOROK

Slovensko ljudstvo in slovenska kultura VI

Kaj bo s Slovenci?

DIMITRIJ RUPEL

Smo Slovenci zares najbolj nesrečen narod v Evropi, smo zares tako zelo ogroženi, kot v zadnjem času izjavlja Josip Vidmar (ta sicer ponavlja, kar je bil izrekel že kdaj poprej) in Bojan Štih (tigar najnovejši poziv k slovenski zbranosti objavlja najnovejša številka revije Sudobnost)? Smo pretirano zahtevni, ko tskózi usta svojih partijskih in-državnih predstavnikov) v zveznih organih zagovarjamo načela »konsenza«, demokratičnosti ali (v razpravi o »jedrih«) avtonomije v šolskih in kulturnih zadevah? Je nestrpnost, ki tli pod površino vljudnih (pa tudi ne povsem vljudnih) pripomb in ugovorov s strani predstavnikov bratovskih narodov in republik, nemara usodno znamenje, ki bi nas moralo pripraviti k najresnejšemu premisleku svojega položaja?

Če smo nesrečen in ogrožen narod, potem nismo svobodni narod, in če nismo svobodni, bi se morali osvoboditi, govori zdrava pamet. In kaj pomeni osvobodjenje naroda? Narodno-osvobodilni boj! Je potreben nov narodno-osvobodilni boj?

V prejšnjih stoletjih je narodno-osvobodilni boj potekal v znamenju svobode kot svobode do lastnine, razpolaganja z njo, upravljanja in samoupravljanja z njo, to se pravi, upravljanja z ozemljem, z nacionalnim premoženjem in navsezadnje z ljudmi. Namesto tujih upraviteljev naj bi na Slovenskem vladali domači upravitelji. Namesto tuje bi vladala domača aristokracija, buržoazija, zavladati bi domaći gospodarji. Ljudstvo pa je kaj kmalu moglo ugotoviti, da se zanj položaj ni bistveno spremenil, saj je bil v osnovi postopek vladanja kar naprej enak. Osvoboditev v smislu svobode do lastnine slej po prej pomeni, da lastninska in druge proizvodne odnose ureja drugačna skupina ljudi, ki pa mora po nujnosti in naravi stvari ravnati (vsaj v bistvenem) podobno kot katerakoli skupina, čeprav nemara z več ali manj nasilja in terorja, z novimi metodami itn. Način vladanja je odvisen od politične kulture, od vseh mogočih kontekstov, od zgodovinskih do mednarodnih: toda vladanje je prejkoslej vladanje, česar ne skrivajo niti naši najbolj prosvetljeni voditelji, ko pravijo: »mi tega ne bomo dovolili, mi to odločno odklanjamo«. Da ne bi kdo dvomil, se zadnje čase še pogosteje pojavlja argument o »vodilni sili«, o »subjektivnih silah«, ki da imajo posebno odgovornost in ki so posebej poklicane za urejanje družbenih vprašanj.

Zdaj pa se postavlja vprašanje, ali je res mogoče narod obravnavati na enak način kot lastnina, kot posest. Da se je nekoč tako obravnaval, dobro vemo, ena najhujših kritik tega izenačevanja pa je podana v Cankarjevi drami Za narodov blagot.

Dušan Pirjevec je (v Vprašanju naroda, 1978) postavil tezo o razločevanju narodnega in državnega, ki pomeni, da s prepuščanjem »cesarju, kar je cesarjevega« narod še ne propade, ampak se nemara šele zares osvobodi. Ta teza pomeni, recimo v jugoslovanskem primeru, da narod živi na drugačni ravni, kot živijo državno-lastninske institucije; da nam zaradi pripadnosti državi tvorb, ki se ji reče Jugoslavija, ni treba zanemariti slovenstva; da zaradi tega, ker ekonomske in politične probleme rešujemo znotraj neke državne tvorbe, znotraj njenih institucij, še ni treba popu-

ščati, kar zadeva narodna čustva, zavest o skupni usodi in pripadnosti temeljnimi rečem, kot so isti jezik, skupna kultura, posebne navade, posebna upanja in strahovi... Pirjevec je ločil pojem naroda kot nečesa »narojenega« od pojma nacije, kot ga poznajo t.i. države-narodi.

Što tezo je Pirjevec vzel v misel dve slovenski tezi, ki sta splošno znani: Vidmarjevo in Speransovo, torej marksistično oz. boljševiško tezo. Vidmar je (v Kulturnem problemu slovenstva, 1932) narod in nacijo spojil na ta način, da je na vrh, kot »odločilni faktor narodnega razvoja postavil kulturo, pri čemer je zanemarljivo politično oziroma ekonomsko plat. Pri Vidmarju je narod nekaj enotnega in nerazdružno spojenega z državo, vendar je to država, ki priznava predvsem kulturo: Slovenci naj bi bili določeni predvsem po svoji kulturi in ta naj bi bila tudi vse, kar nas v bistvu opredeljuje in zanima. Vidmar postavlja razliko zunaj Slovencev: Slovenci se po kulturi ločimo od drugih narodov, ki jih recimo zanimajo tehnika, politika ali kaj drugega; ni pa razlike dopustil znotraj naroda.

Kardelj je (v Razvoju slovenskega narodnega vprašanja, 1938) rekel nekaj nasprotnega, vendar podobnega: narod je določen po svojem gospodarstvu, kar pomeni, da bo v zadnji konsekvenci socialno-gospodarski kompleks nadomestil narodnega, ki ga tako sploh ne bo več. Kot je Vidmar na rob narodne problematike odrinil gospodarsko-socialni kompleks, tako je Kardelj na rob odrinil kulturni problem slovenstva. Kulturne razlike so za Kardelja nebstvene oz. vprašanje časa.

Vsaka od teh tez (= definicij) o narodu ima svojo logiko in je bila v svojem času funkcionalna oziroma ustrezna določeni stopnji razvoja slovenskega naroda. Vendar je Vidmarjevo in Kardeljevo definicijo skupno to, da narod reducirata na eno od njegovih sestavin in da v zvezi z narodom postavljata neko odredljivo hierarhijo. Na vrhu te hierarhije je pri Vidmarju kultura, pri Kardelju politika oz. politična ekonomija. Pirjeveva teza je nasprotni prejšnjima bolj »pluralistična«, njena nevarnost pa je v tem, da bi jo (zlonamerni tolmači) lahko izenačili z zahtevo po kulturni avtonomiji. Lahko bi jo tolmačili tako, da bi rekli: narod je osebnost in zasebna stvar, v to se ne bomo vtikali, toda funkcioniranje države zahteva, da se poslovišite od samostojnosti, kar zadeva državne posle, vojsko, zakone, vladarske zadeve, navsezadnje pa tudi solstvo in univerzo. Slovenci bi mogli v takšnem tolmučenju kmalu postati pohlevni državljanji, v okviru doma in družine, različnih vaških in lokalnih prireditev pa veseli in plešoč pri privatniki.

Očitno je torej, da je treba vse te teze na novo premisliti, predvsem pa je treba razložiti in razviti Pirjevevo tezo o razločitvi naroda in nacije, ki je za današnji čas vsekakor med najbolj plodnimi. Razlogov za takšno premišljevanje je veliko:

1. nacionalne napetosti v Jugoslaviji danes;
2. propagandne akcije v zvezi s starimi težami, npr. v zvezi z Vidmarjevimi izjavami o nesrečnem slovenskem narodu in o rodoljubju, ki da je na poseben način ogroženo oz. pomanjkljivo, in ki bi si ga ustrezne družbene formacije šele morale »zaslužiti«;
3. današnja kriza v razlagah narodnega vprašanja in slovenske samostojnosti oziroma pomanjkanje jasne perspektive, kar zadeva slovensko prihodnost.

Nadaljevanje na str. 11

Č. g. Jerzy Popieluszko, ki so ga ubili organi javne varnosti. Po čigavem ukazu?

Oče in mati ubitega poljskega duhovnika č. g. Popieluszka

Nadaljevanje s str. 10

Že Pirjevec je razvil misel o Slovencih kot »blokiranem gibanju«. Veliko Rus pa je pred kratkim razpravljal o nujnosti odpravljanja »blokade«, o sprostitvi ustvarjalnih potencialov, ki jo preprečujeta nespodbudna gospodarska in socialna politika. Problem te blokiranosti je mogoče premisliti s pomočjo vprašanja svobode oziroma emancipacije, ki ga je nujno postaviti v obliki dveh vprašanj:

1. vprašanje svobode kot svobodnega dostopa do lastnine, posesti, pravice do svobodnega razpolaganja in pravičnega urejanja družbenih odnosov;

2. vprašanje svobode kot svobode do ustvarjalnosti, kot svobode do (raz)lajanja, kot svobode do ljubezni, skrbi, nege, spoštovanja... ki so sinonimi kulture; kultura namreč ni področje lastnine, ampak področje izročnosti, osebne morale, samoodrekanja in npr. talenta.

Blokade v današnji jugoslovanski družbi so številne: so blokade, ki zadevajo področje lastnine (padanje realnega standarda, krivična delitev dohodka, nesorazmerja v materialni razvoju republik, družbenih skupin, slojev, nemara celo ustvarjanje kast in razredov); po drugi strani pa so blokade, ki zadevajo svobodno ustvarjanje.

Ko govorimo o deblokiranju zavrtih ustvarjalnih potencialov, moramo najbrž govoriti drugače, kot govorimo o blokiranosti političnih oziroma ekonomskih razmerij: čeprav se zdi, da se razprave o obeh problematikah na nekaterih mestih stikajo. Skupno razpravljanje o obeh (vseh) vrstah blokad je (na videz) smotno, ker so tudi za sproščanje ustvarjalnih potencialov potrebni določeni ekonomski in materialni pogoji: banalno rečeno, za znanstvene poskuse, za kulturno ustvarjanje itn. je treba zagotoviti minimalne ugodne razmere, »materialno bazo« itn. Trdim, da je razprava o teh pogojih vendarle razprava drugačne vrste, ker gre za drugačno vrsto upravičenosti. »Investicije« v znanost — to zadnje čase poudarjajo celo nekateri politiki — ali v kulturo niso potrebna, kot so investicije v stanovanjstvo, v javne službe, v kulturne podvzore, v »delegatski sistem« (ki naj bi bil prizorišče sporazumevanja o družbeni solidarnosti, o medsebojnih odnosih, pravicah, o človeka dostojnem življenju itn.). Vsekakor je treba pred dokončno odločitvijo o eni ali več vrstah svobode natančneje pregledati njihovo vsebino.

Razlika je v že omenjeni različnosti »svoboda«: v enem primeru gre za svobodo ustvarjanja, kar pomeni, da gre za svobodo do »dela«, ki ni faza v postopku menjave oz. člen v verigi družbene organizacije (kjer se izmenjuje vsaj približni ekvivalenti), ampak nesebično dejanje, tako rekoč dar (kar je seveda povezano s talentom, s posebno moralno, izročnostjo itn.); v drugem primeru pa za svobodo posesti, »lastnega koščka zemlje«, za pravico do kolikor toliko znošnega življenja, pa tudi razvedrila, premožehja, varnosti itn.

Kako je to povezano z narodom?

Če narod razumemo kot ljubezen do domačije, starševske vere, do tradicionalnih navad, zavez, kot občutek pripadnosti nekemu kolektivu, kot zavest o rojstvu v neko (širko) družino enako ali podobno govorečih in čutečih, skupaj trpečih (grš. simpatija), kot izročnost istemu svetu predstav, fantazij in sanj, ki se začne s pogledom na materino obličje in se nadaljuje ob pogledu na domačo pokrajino (pogled, ki je spremljal vse življenje pesnika Prešerna, pisatelja Cankarja, vsekakor pa tudi pesnika Zemlje Kocbeka)... potem o svobodnem odnosu do narodnosti ne moremo govoriti kot o nečem, kar si je mogoče prisvojiti ali o čemer se je mogoče s komerkoli pogajati. Gre za sklop čustev in dejanj, ki potekajo od posameznega pripadnika naroda navzven in ki zanj nihče ne pričakuje kompenzacije. Gre za področje, ki ga označuje glagol »biti« in nemara glagol »ljubiti«: tu z glagolom »imeti« (in drugimi glagoli, kot so pridobiti, imeti v posesti, zamenjati, trgovati, pogajati se, deliti itn.) ne pridemo nikamor. Zanikanje svobode, ki je povezana z biti ali »bitjo«, je lahko samo umor in smrt, medtem ko si glede posesti (materialnih dobrin, pravic, družbenega položaja...) že kako pomagamo. Kako zelo smo Slovenci prikrašteni za to svobodo, oz. kako zelo je ta svoboda pri nas problematična, pričajo usode slovenskih pesnikov in kulturnih delavcev, med katerimi ni malo zgodnjih smrti in med katerimi je grozljivo veliko samomorov. Samomor, tako je mislil Durkheim, je posledica družbene anomalije, torej pomanjkanja ali zmešnjave pravil, norm, zakonov; medtem ko psihologi samomor obravnavajo kot »navznoter obrnjeno agresivnost«. Kako so Slovenci še posebej dovzetni za takšno obliko agresivnosti (glede na svojo številčno in politično nemoč) ni treba posebej razlagati; in da k navznoter obrnjenemu sovraštvu (zavisti, samoponiževanju, klepečlznosti...) prispeva splošna družbena zmešnjava, ki jo je mogoče opaziti recimo pri naši sodni praksi in v t.i. socialistični moralni (mislim, na zaničevanja pravnih in moralnih norm s strani tistih, ki so jih postavili), je bržkone mogoče sklepati brez posebnega tveganja. Toda prepričan sem, da poleg vsega na naš krizni položaj (ki je na tujni vidni v slovenski popustljivosti v jugoslovanskih ekonomskih in političnih zadevah, predvsem pa v pomanjkanju novih idej in perspektive!) vpliva naša ustvarjalna nesvoboda oz. blokiranje tega, čemur z eno besedo pravimo kultura, čemur pa bi lahko rekli tudi neodmevnost duhovnega prostora: gre za velikansko družbeno poškodbo, ki izvira iz »neustiljene« slovenske ljubezni, iz nepostulha za darovanje in predajanje.

V širši skupnosti se slovenska »podjetnost« in »agresivnost«, kar je drugo ime za ustvarjalna dejanja, razumeva kot nacionalizem, kot boj za posebne materialne predprave, za »svoj košček zemlje«, skratka kot boj za svobodo do prilaganja. Teh težnj je po vsej verjetnosti pri Slovencih tudi nekaj; toda popolnoma prezrte so tiste težnje, ki govore o svobodi do (raz)lajanja in predajanja, do lju-

bezni in ustvarjalnosti: prezrta je ljubezen do naroda, do biti Slovencev. Tega, da Slovenci ne moremo odstopiti od svoje narojenosti, od vsega tistega, kar je mogoče imenovati slovenska »bit«, marsikdo ne razume, in kaže, da to vse manj razumejo Slovenci sami.

Kot je boj za narodno svobodo v smislu ljubezni do narojenosti in do slovenske stvaritelne »moči« nekaj posebnega naravnega in tudi samoumevnega, se pri težavah, ki jih imamo Slovenci tudi zaradi slabe izobraženosti in nizkega nivoja naših predstavnikov, ki nadvse okorno formulirajo slovenske težnje) z izražanjem in govorjenjem o sebi, zdi, kot da je ta ljubezen in kot da je ta stvariteljska zagnanost nekaj staromodnega, nerazvitega, nenormalnega, pregrešnega in celo prepovedanega. Drug drugega zapelujemo na druge terene, na tekmovanja v malo važnih ideoloških in pravniških igrah; na pogajalska in trgovska natezovanja, na nenačelna paktiranja in sprenevedave deklaracije. V tem izčrpujemo svoje stvariteljske sile. V tem vsesplošnem izčrpanju, ki se kaže v dolgotrajnih zasedanjih organov in organizacij, ki na koncu proizvedejo abstrakcije in k ničemur zavezujoče sklepe, navsezadnje polagamo na pogajalsko mizo tudi svojo slovensko bit, kot da bi se o njej kdorkoli mogel pogajati. Kot se nikoli v slovenski zgodovini je gorejv nevarnosti tisto, kar smo uspeli ohraniti skozi tisočletje. Namreč, da bi se politika godila zunaj področja ustvarjalne svobode, je zašla celo vanjo, in v tem je usodni izliv slovensva v tem času. Kako neprevidno ravnamo s svojo ljubeznijo (ki se nenadoma zazdi kot preračunana igra), se kaže v tem, da dovoljujemo svojim (so)govornikom razpravljati o slovensstvu, kot da se mu je mogoče odpovedati. V zadnjem času slišimo na svoj roval očutke, da razumemo državo kot nujno zlo, ko bi jo vendar mogli razumeti kot najustrežnejši okvir za uresničevanje svojih najintimnejših interesov. Slovenske intimne interese, to, kar skušajo Slovenci darovati, razdati, nameniti »navzven«, razumejo kot slovenski egoizem. Toda kako se moremo pritoževati nad tistimi, ki ne razumejo našega jezika in naše radodarnosti, izročnosti, talentov in ljubezni, ko nam naši lastni slovenski ideologi kar naprej pripovedujejo, da je ta jezik (radodarnost...) jezik boja za oblast, protiljudska žarota ali vsaj »niž novega«. Vedemo se samouničevalno in »kdor zaničuje se sam, podlaga je tujevi peti«.

Naj sklenem: slovenski problem danes ni v tem, da bi nekaj želeli dobiti, ampak v tem, da bi želeli in mogli marsikaj dati — Jugoslaviji, Evropi in nemara svetovnemu socializmu. Da smo v tem svojem dajanju, v tem svojem izročanju blokirani, to je problem.

Ugovori in pripombe na naslov piscev in uredništva

Svoboda misli kot pogoj za samoupravljanje

Beseda, Revija 57, Perspektive (morda že jutri tudi Nova revija?), kako lepa imena, pa vendar teh revij ni več. Zakaj? Stari svet, Monopoli, Monologi. »To je pravo«, mar ne?

Nisem literat ne literarni kritik, zato ne morem pisati o estetski razsežnosti literature, čeprav je ta zelo pomembna za umetniško vrednost kakega dela. Pač pa sodim, da lahko zapišem nekaj misli o njeni vsebini. Vsaka literatura človeku nekaj daje in prispeva k plemenitenju našega značaja, čustev in k razvoju misli na sploh, se pravi tistega produkta materije, ki loči človeka od živali. Prispeva k odebilitvi tiste tanke kulturne lupinice ki nas dviga nad njo. Pa čeprav je ta lupinica kljub tisočletni civilizaciji še vedno tako tanka, da jo vsak večji družbeni nemir raztopi, in ponovno postanemo zveri (fašizem, ameriški Vietnam, ruske čistke, Sibirija, Dachauski procesi, Goli otok...) V tem smislu se ne morem strinjati z mnenjem satirika Mikelnja, da njegova satira ne more ničesar spremeniti. Po tej logiki bi bila vsaka kultura brez smisla. A vsaka kultura vpliva na razvoj misli, še posebej tista, ki kritično gleda na zgodovino, analizira današnja dogajanja in je zato lahko kritična tudi do smeri, ki vodijo v prihodnost (spomnimo se le Chaplinovega Velikega diktatorja). Literatura, ki se ukvarja z vsem tem, ki skuša odkrivati notranje dileme ljudi, ki premišljuje o posameznih odločitvah »navadnih« ljudi in tistih, ki odločajo o usodi množic, taka literatura prispeva k prosvetljevanju množic, in potemtakem na neki način tudi spreminja.

Ker vemo, da problemov s področja človeške duševnosti ne moremo reševati z eksaktno znanostjo, s pomočjo formul, potem je jasno, da so za

napredek misli potrebne druge poti. Dialog ni nikoli monolog. Na področju, o katerem govorim, polemika med literati različnih mišljenj, med kritiki različnih mišljenj ter med literati in kritiki, brez zaledja državne avtoritete. Čim bolj oster bo boj mišljenj, tem bližje bomo resnici. Lepota resnice pa plemeniti našo misel, krepi kulturno lupino. In iz resnice izvirajo vsa pozitivna načela, plemenitost, dobrota, ljubezen, poštenje in seveda spoznanje človekove biti. Boj mišljenj je tudi kategorija marksistične filozofije, katere uresničevanje ali dušenje kaže na demokracijo oz. nedomokracijo v družbi. Na svobodo misli ali na njeno nesvobodo. Na samoupravne pravice ali na birokratski centralizem.

Ker so moji pogledi na literaturo in kulturo takšni, sta me zlasti zadnja dva stavka Vidmarjevega zapisa naravnost pretresla. Sprašujem kam plovemo, če tudi drugi naši politiki enako mislijo. Naj ponovim besede Josipa Vidmarja: »Nagrada, ki je bila avtorju 'Levitana' priznana po odbrani žiriji za naše najvišje literarno priznanje, pa je za slehernega resnega kulturnega ali sploh javnega delavca grozljivo opozorilo na stanje naše kulture, pa tudi na stanje samoupravljanja v našem kulturnem svetu, ki nam ne govori nič dobrega o realizaciji te pomembne družbene zamisli pri nas. Toda o vsem tem bi bilo treba resno razmišljati in morda poiskati drugačne možnosti za odločanje o važnih kulturnih vprašanjih, ki jih ni zanemarjati, če ne želimo v tej stvari zagaziti še globlje, kakor smo.«

Proti takšni ali drugačni Vidmarjevi kritiki nimam nič. Odseva pač njegove osebne poglede na literaturo, do katerih ima vsakdo pravico. Tudi Koček je imel pravico pisati o obrazih, četudi iz drugega profila, imajo jo Zupan in še mnogi drugi, ki pisateljajo. Drugače pa je z Vidmarjevo sodbo o samoupravljanju. Komu je samoupravljanje trn v peti? Da bi Vidmar doumel, kaj je napisal, bom v njegovih stavkih le zamenjal kulturo z gospodarstvom: »Nagrada, ki so jo prejeli nekateri politiki (nove višje funkcije), pa je za slehernega resnega gospodarstvenika ali sploh javnega delavca grozljivo opozorilo na stanje našega gospodarstva, pa tudi na stanje samoupravljanja v našem gospodarskem svetu, ki nam ne govori nič dobrega o realizaciji te pomembne družbene zamisli pri nas. Toda o vsem tem bi bilo treba resno razmišljati in morda poiskati DRUGAČNE MOŽNOSTI ZA ODLOČANJE o važnih gospodarskih vprašanjih, ki jih ni zanemarjati, če ne želimo v tej stvari zagaziti še globlje, kakor že smo.« Mar niso to argumenti zveznega birokratskega centralizma in tudi raznih republiških monopolističnih tendenc posameznikov in grupacij, ki prav zaradi samoupravljanja izgubljajo svoje monopolne pozicije? Te sile si trdovratno prizadevajo obdržati ali povrniti svoje pozicije. Seveda za kulisami samoupravnega delegatskega sistema. Zopet hočejo okrepiti državo, uvesti državno kulturo, državno prosveto, državno gospodarstvo. Mar je enako mislil Vidmar, ko je dejal, da je treba poiskati drugačne možnosti odločanja? Z enotno državno kulturo bomo lahko svobodno pisali le še o lepota narave: o ptičkih na drevju (čeprav jih ne bo več), o ribah v vodi (čeprav bodo crknjene plavale na gladini). In morda še o taki ljubezni do bližnjega, ki uči: če te kdo udari po desnem licu, nastavi mu še levo.

Ne, tako poceni ne bomo prodajali z mukami in trpljenjem pridobljene svobode! Niti ne svoje slovenske samobitnosti, kar bi lahko bila posledica uresničitve takih misli. Iskali bomo dalje resnico in krepili svojo svobodo in neodvisnost!

Nihče ne more trditi, da je vse, kar pišeta »svetnika«, resnica, da je resnica, kar piše Vidmar in kar sem napisal jaz. Toda vsi imamo pravico iskati resnico. Našli pa jo bomo, če bomo imeli možnost brati ne samo Cankarja in Prešerna, temveč tudi Bena Zupančiča, Kozake in Vidmarja, pa Kocbeka, Zupana in Javorška, pa vsa plejada klasikov in sodobnih literatov, ne glede na njihove poglede na poti in stranpoti razvoja naše družbe in svetovnih gibanj. Če bodo lahko vsi pisali o človeških dilemah in dilemah človeštva iz različnih zornih kotov in bomo to lahko tudi brali, potem se bomo približevali resnici, živeli svobodo misli. S tem se bomo tudi približevali svobodnemu samoupravnemu odločanju. Tudi tisti, ki smo imeli včasih, nekateri majhen, drugi velik monopol nad miselnostjo soljudi, se bomo morali prijazniti z dejstvom, da je svoboda misli pogoj za resnično samoupravljanje in obratno: samoupravljanje osvobaja misli in s tem tudi ljudi.

JOŽE KOŠIR

Kaj mi pomeni biti Slovenec

Naša luč 7-8, 1984

Biti Slovenec je zame dolžnost in odgovornost. In kdo mi ju nalaga? Narod sam? Gotovo; toda poslednji razlog za to mojo dolžnost in odgovornost je Bog! Narodnost je moralna vrednota, ki jo utemeljuje Bog v vesti in razodetju. On je dal vsakemu človeku sposobnosti, talente. Eden od talentov pa je tudi narodnost. Bog je hotel, da sem Slovenec. To torej nisem slučajno. Ker sem od Boga hoten kot Slovenec, se moram tudi v odnosu do svojega naroda čimbolj truditi za to, kar Bog hoče. Tako izpolnjevanje božje volje je moralna in religiozna vrednota! Tako z moralnega prehajam na religiozno področje. Narodnost in vera sta tesno povezana. Često se zgodi, da ljudje, ki zapustijo slovenstvo, istočasno izgubijo tudi vero.

Biti Slovenec mi v prvi vrsti pomeni biti enkrat, neponovljiv. To je, da se veselim po svoje, žalostim po svoje, živim, gledam, celo verujem po svoje. Vse to doživljam kot član malega naroda. Zakaj ne? Zakaj bi moral vse doživljati tako, kot doživljajo člani velikega naroda? Ali niso ene stvari velike ravno zato, ker so druge majhne, in eni narodi veliki zato, ker so drugi majhni? Zato ima vsak narod, naj je še tako majhen, svojo veličino, svojo enkratnost.

Biti Slovenec mi pomeni biti velik v svoji majhnosti, biti velik v tem, kar sem, in se ne pehati za veličinami drugih. Res je, naša veličina je pogojena z „majhnostjo“. (Tu ne mislim na majhnost v moralnem smislu, ampak v številčnem.) Vendar to ne pomeni, da nimamo svoje kakovosti. In ta ima svojo vrednost ravno zaradi majhnosti. Zakaj je Cankar postal velik pisatelj? Gotovo ne zato, ker bi opisoval Himalajo, ker bi prikazoval kakšno „Ano Karenino“, pač pa je opisoval skodelico kave in ob njej svojo ubogo slovensko mater. Vse to pa je napisal v slovenskem jeziku.

Biti Slovenec mi pomeni ceniti samega sebe kot Slovence in biti ponosen na svojo narodnost. Ni mi do apologije „majhnosti“, ki jo je prihajal že apostol Pavel (prim. 1 Kor 1, 25—31) in jo je zapela Marija v slavospevu „Magnifikat“. Rad bi samo to, da me ne bi pestil občutek zaradi naše „majhnosti“.

Slovenci predstavljamo s svojo različnostjo neko posebno dragocenost. In ta dragocenost je toliko več vredna, ker je majhna. Ravno zato mi tudi ni jasno početje na avstrijskem Koroškem, ko hoče Avstrija odstraniti svojo veliko posebnost — majhno narodnostno manjšino, namesto da bi jo ščitila in jo negovala kot nekaj, s čimer se lahko pohvali.

Biti Slovenec mi pomeni poznati in odpreti oči za lastne zaklade in jih tudi ceniti, ne pa, da zamerjam svoja in se obračam k tujim bogastvom.

Biti Slovenec mi pomeni ohraniti čast, ki so jo dosegli rodovi pred nami, ne pa se predajati idejni razdvojenosti in uslužnosti idejam, ki prihajajo od vsepovsod. Slovenci nikoli nismo bili glavni igralci svetovne zgodovine. Naše prizadevanje je bilo samo v tem, da smo se ohranili, da smo vzdržali. Tudi nimamo posebne državne preteklosti v tisočletni zgodovini, ker so politične cilje imeli z nami drugi in smo jim mi bili samo na poti. Naša preteklost je tako samo obramba, samo izkustvo, da se kljub vsem pritiskom da vzdržati. In to izkustvo, se mi zdi, je bogastvo, ki je enakovredno politični preteklosti. Od tod bi morali Slovenci črpati svojo samozavest, saj se braniti ni sramotno. Torej imam kot Slovenec več razloga za zavednost kot marsikateri član tistega naroda, ki je napadal. Če se tako slovenska zgodovina izkaže kot ena najbolj častnih, je naravnost nujno, da si te časti ne jemljemo sami.

Sv. Pavel pravi, da v Kristusu ni več Juda ne Grka (Gal 3, 28). S tem ne zanika identitete narodov, pač pa postavlja enakopravnost vseh narodov. Pred Bogom je vsak narod enako vreden. Če je bil v stari zavezi judovski narod „izvoljen“, so sedaj v Kristusu izvoljeni vsi narodi. Nihče se ne more sklicevati na svojo narodnost. Vsak bo moral pokazati svoja dela. Molitev je enako vredna, pa naj prihaja iz ust sužnja ali svobodnega, moškega ali ženske, Juda ali Grka, Slovenca ali Nemca. Pred Bogom smo vsi enaki, ne pa isti. To je zagovor enakosti, različnost ostaja.

Nobene razloga torej nimam, da postanem narodnostno majdušen. Če je narodnost božji dar, potem tega daru nikakor ne smem izgubiti, drugače ga nisem vreden.

M. S.

MISLI OB TRIDESETLETNICI

„Sloge“ v Bs. Airesu

Ko smo se povojni begunci naselili v Argentini, nam je po nekaj letih postalo bolj in bolj jasno, da bo naše bivanje v deželi trajalo desetletja. In ko smo si za silo uredili življenje družin in tudi skupnosti in najnujnejšem: dušnopastirstvo in osrednje Društvo Slovencev (zdaj Zedinjena Slovenija), smo začeli ustanavljati še krajevna središča z Domovi, pa še druge ustanove, ki naj bi nam pomagale, da se tudi v tujini ohranimo Slovenci in da se izkopljemo iz begunske revščine. Tako se je za kulturne potrebe pred več kot 30 leti ustanovila Slovenska kulturna akcija, pred 30 leti pa za našo gospodarsko osamosvojitvev SLOGA. Obe sta prav za prav izšli iz slovenskega katoliškega shoda pred 32 leti, ki je ustanovil Kulturni svet in ki je potrdil pobudo organizacije Družabne pravde h gospodarski osamosvojitvi Slovencev.

Če je že življenje in delo Slovenske kulturne akcije kmalu naletelo na ovire in težave tudi gospodarskega značaja, da si je bila ustanovljena ne le za Argentino, ampak tudi za ostalo zdomstvo in za zamejstvo, se je pa nova gospodarska ustanova, ki se je započela kot Gospodarska

pisarna, kasneje kot Gospodarska zadruga in bila omejena le na argentinsko izseljenstvo, morala boriti s še večjimi težavami. A obe organizaciji sta z močjo optimizma in vztrajnost: sproti premagovali težave in ju danes vidimo cvetoči in uspešni, vsako v svojem poslanstvu, eno za dvig slovenske zdomske kulture, drugo v pomoč slovenski gospodarski podjetnosti.

A med tem so potekla tri desetletja in oblike našega zdomstva se je začelo spreminjati. Vedno bolj ga sestavljajo otroci zdomcev. Morda bi torej bilo dobro — nameravani slovenski katoliški shod v Argentini, ki bi naj bil prihodnje leto, bi lahko bil tudi temu delu okvir — da bi tudi naša dosedaj tako uspešna gospodarska ustanova pregledala, kako bi v gospodarskem oziru še bolj podprla novi slovenski zdomski rod, da bi se ta čim bolj in čim preje gospodarsko osamosvojil in utrdil, kajti le gospodarsko zdravo živeči rod bo mogel ostati svoboden in ustvarjati eno tudi v duhovnem, kulturnem in narodnem pogledu.

Po „Stiku“ Bs. Aires Ladislav Lenček

PO PAPEŽEVEM OBISKU KANADE

V kolikor se časopisi še sedaj bavijo s papeževim obiskom, ki so mu vsekakor posvečali veliko pozornost, so poročila o finančnih deficitih, ki jih bo treba plačati. Katoličani sami so seveda bolj zaposleni z idejami, kako izkoristiti papežev vpliv na poživitev verskega življenja zlasti med katoličani, ki podlega jo vplivom individualistične in materialistične kulture, obenem pa zagotoviti potrebno prilagoditev novim kulturnim okoliščinam, v katerih živijo. Kot napredek so n.pr. zaznamovali, da se je zgodilo prvič v Quebecu, da so pri uradni papeževi maši smele deliti obhajilo tudi ženske (kar se ni bilo sprejeto pri papeževem obisku ZDA).

Mnoge katoliške revije so objavile papeževe nagovore. Družinska revija Our Family (Battleford, Saskatchewan) je prinesla v oktoberski številki vse papeževe govore na kanadskem zapadu, dočim so izšli v oktoberski številki mesečnika The Canadian Catholic Review (tudi iz Saskatoona, Saskatchewan) vsi papeževi govori od televizijske poslanice iz Rima (7. septembra) do zaključnega govora na letališču v Ottawi (20. septembra). Številka obsega 80 strani. Tudi dvojezična delavska revija Canadian Labour je objavila v oktoberski številki vse papeževe govore, ki so zadevali delo in delavce (šest strani s slikami; na razpolago so tudi ponatisi).

Zadnja seja škofovskih konferenc Kanade je naročila pastoralni

Strah — osnovni problem slovenskega krščanstva

Pod naslovom „Kako premagati strah“ je prof. Stres pred kratkim napisal v ljubljanski Družini tudi tole:

„Na splošno je slovenski vernik preplašen vernik. Primerov je dovolj. Tako si nekateri ne upajo pojaviti se v Družini, da ne bi imeli neprijetnih posledic. Drugi so bili na primer žrtve kakih sektaških zapostavljanj ali celo strahovanj, pa se bojijo to povedati naprej, da ne bi imeli težav. Strah je osnovni problem slovenskega krščanstva.“

Ta stvar seveda ni neutemeljena. Ima svoje korenine. Razteza jih še v prve čase po vojni, ko je prevladovalo tako imenovano administrativno nasprotovanje vernosti. Pripovedi iz tistih časov so med ljudmi še žive. Vse rane še niso zaceljene in krivice niso poravnane. In današnje sektaštvo poganja tudi iz teh korenin. Naj obrnem znani slovenski pregovor in rečem, da se nikar ne čudimo, da še danes žanjemo veter, ko pa smo še pred nedavnim sejali vihar.

Strah pa povzroča še marsikaj drugega. Strah se poraja, če obstaja bojazen, da sodstvo ni popolnoma politično neodvisno. Strah povzročajo vsi primeri samovolje. Če naših razmerij ne vodita vsem ljudem skupna razumnost in logika, preostane samo še nasilje. To pa povzroča strah.

Vememu otroku vcepi strah šola, če na primer učenka, edina v razredu, nima ocenjene domače naloge, ker je napisala, da so pod novoletno jelko tudi jaslice. Ali pa če vzgojiteljica v vrucu prepove fantku hoditi spat k stari materi, ker mu ta pripoveduje svetopisemske zgodbe. Vsakokrat, ko otrok začuti, da mora svoja verska doživetja, ki v družinskem krogu enakopravno sestavljajo njegov svet, v šoli ali vrucu zamolčati, mu je ta ustanova že prisadila klico strahu v srcu.

Strah se prav tako poraja iz občutka odrinjenosti na rob, kadar nekdo kot vernik ve, da zaradi vere praktično nima nobenih možnosti. Strah se nas končno polašča, če se čutimo osamljene, če ne moremo računati na podporo lastnega občestva in njegovih pastirjev. Tako zapiramo svojo vernost v „kamrico svojega srca“, v zasebnost.

In vendar je vse to slepa ulica. V njej se nato kotijo zamere, nezadovoljstvo, malodušnost, zasebnost. A iz tega začaranega kroga nas lahko iztrga samo lasten pogum, združen s pripravljenostjo na žrtve, če je treba.“

Varšavski duhovnik Popieluszko je pred občinskimi volitvami na Poljskem ljudi opozoril, naj s svojim glasom ne „uzakonjajo zla“. 5000 vernikov, ki so se udeležili tradicionalne maše za domovino, je svaril pred tem, da bi iz udobnosti ali strahu podprli mehanizem zla in postali soodgovorni za „usužnjenje“.

Po papeževem obisku v Midlandu, Ont. Spomenik v spomin papeževga potovanja: „Potovanje v veri“ (Journey in Faith).

skupini, naj pripravi predloge, kako bodo mogle poedine župnije, škofije in pokrajine izkoristiti to gradivo v svojem delu.

Med sredstvi, ki bodo ohranili in osveževali spomin na papežev obisk je tudi skrajšan televizijski program, ki ga je pripravila CBC s sodelovanjem škofovske konference. Program obsega 60 minut obiska celotne Kanade in 30 minut obiska poedinih pokrajin. Pri naročilu je treba naznačiti, katero lokalno izdajo kdo želi. (cena \$ 39.95 + 2.75 za poštnino - CBC Enterprises, PO Box 4039, Station A, Toronto, Ont., M5W 2P6).

Z dušo in srcem Slovenec

(Govor soborca Dimnika Dušana na spominski proslavi 9-9-84 v Bs. Airesu.)
Tabor, sept. - okt. 1984 Buenos Aires

Z molitvijo in s skromnim šopkom smo pravkar počastili moža, ki je v času, ko je bila stiska najhujša, zavestno sprejel nase žrtev odgovornosti vidnega vodstva usode Slovencev v takozvani Ljubljanski pokrajini, takrat edinega prostorčka pod soncem, kjer smo Slovenci še nekako smeli biti Slovenci.

Spomnimo se njegovega mišljenja, ko je rekel:

„Vse življenje sem bil v službi naroda... Res, sedaj sodelujem z Nemci, da bi rešil, kar se da rešiti. Toda grem k Nemcem skozi glavna vrata. A ti, ki blatijo mojo čast, tudi hodijo k Nemcem, čeprav pri stranskih vratih, na skrivaj! Jaz ničesar ne prikrivam. Delam, kar morem in to bomo delal vse življenje.“

In pa tudi:

„Kar zadeva mene, bi rad poudaril, da bom v vseh okoliščinah in v vsakem slučaju ostal z narodom, in če bo usoda hotela, bom za ta narod v boju tudi rad padel. Do konca me boste imeli priložnost videti v borbi skupaj s slovenskim narodom, bratskimi srbskimi dobrovoljci in četniki ter vsemi, ki se nam bodo v tej borbi pridružili in nas podpirali.“

To so besede generala Leona Rupnika, moža, katerega se danes tu ob tem skromnem spomeniku spominjamo. Spominjamo se njegovega zavestnega žrtvovanja in smo nanj ponosni, kot se tudi s ponosom spominjamo upravnika dr. Lovra Hacina. Oba ta dva moža sta bila vidna stebra naše borbe proti komunistom, kateri so v tisti najtežji uri zgodovine slovenskega naroda sprožili krvavo revolucijo na slovenski zemlji, ki je takrat trpela pod tremi okupatorji.

O delu in pomenu teh dveh mož je bilo že mnogokaj povedanega, izrečenih mnogo očitkov in tudi priznanj, nekatera že davno, nekatera pravkar. Zgodovini prepustimo, da bo nekoč nepristransko obdelala življenjsko delo teh dveh mož in njun vpliv na potek usodnih dogajanj za časa divjanja zločinske komunistične revolucije na naših slovenskih tleh.

Mi smo danes že ponosni na njuno delo in se ju spominjamo z vso hvaležnostjo, kar je naša srca premorejo.

General Leon Rupnik, oče slovenskega domobranstva, je prenovil lik Slovence, ki je do takrat v glavnem poznal le borbo med klerikalci in liberalci. Tej borbi moremo upravičeno pripisati tragiko Grčaric in Turjaka. Onim, ki so sledili generalu, je bila ta borba neumna in nesmiselna, bolesta in zlobna — edino koristna skupnemu sovražniku — komunistom. Ta lik novega Slovence odklanja tako liberalizem kot klerikalizem in prinaša v sebi nov ideal:

B O G — N A R O D — D O M O V I N A !

Govoriti o generalu Leonu Rupniku in ne omeniti Slovenskega domobranstva, bi bila čisto navadna izdaja! Saj je pokojni general rekel:

„MOJA NAJBOLJ VROČA ŽELJA JE, DA BI PRAV VSI ZVESTI SLOVENCİ OPUSTILI VSA MOREBITNA NERAZUMEVANJA IN VSE DRUGE — V PRIMERI Z BLAGINJO NARODA DROBCENE INTERESE IN ZDRUŽILI VSE SVOJE SILE ZA SVOJIM DOMOBRA NSTVOM V ENOTNO PRIPRAVLJENOST IN SKUPNI UDAR VSEH SLOVENCEV PO KOMUNIZMU, KI PRIHAJA V ZNAME NJU SMRTI.“

Kri Grčaric in Turjaka je rodila SLOVENSKO DOMOBRA NSTVO kot edino možno silo upreti se komunističnemu navalu na slovensko zemljo. Postalo je vseslovensko narodno gibanje in prineslo narodu novih upov v tistih najbolj kritičnih dneh slovenske zgodovine.

Slovenski častniki s slovenskim prostovoljnim moštvom so v slovenščini poveljevali v borbi za obrambo proti komunističnemu napadu na izključno slovenskih tleh. Prvič v svoji zgodovini smo imeli svojo res slovensko vojsko.

Veličina generala Leona Rupnika je prav v tem, da je v najkritičnejši dobi stopil na plan, se odpovedal osebnim koristim ter je v zmedu, ko je očitno odpovedalo vse, edini imel pogum, stopiti odkrito na čelo svojemu težko preizkušenemu narodu — ne glede na okoliščine in posledice.

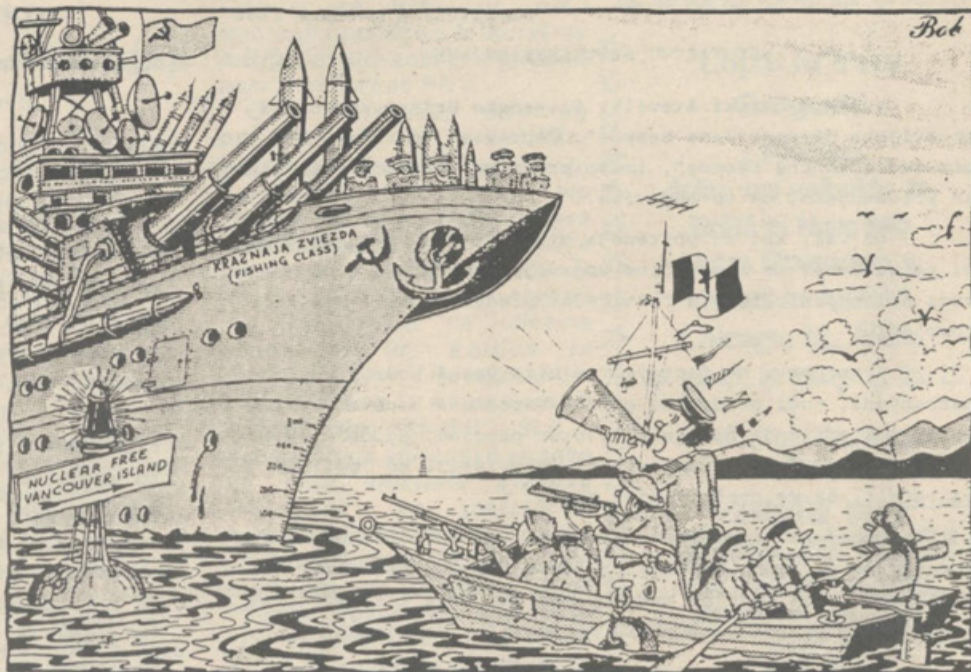
Za vse svoje delo je bil končno zavržen in prepuščen samemu sebi. V očeh Angležev ni bil vojni zločinec temveč le človek, ki je reševal svoj narod tako pred nacisti kot pred rdečimi zločinci. Iz Avstrije je prišel v Italijo, kjer ga serviglianski slovenski taboriščni odbor ni hotel sprejeti. Prav tako so ga odklonili v vojaškem taborišču v Eboli-ju. Šele Hrvati v fermskem taborišču so mu dali „streho“. Od tam pa se ni hotel umakniti, ko so ga opozorili, da bo predan jugoslovanski komunistični oblasti. Vedoma je sprejel nase še končno žrtev.

„Strašni Rupnikov zločin“ je bil samo to, da je bil krščanski človek. Ni bil političen vernik, niti anglofil; bil je le z dušo in srcem Slovenec in Jugoslovan, vojak protikomunist.

General Leon Rupnik je že prešel v zgodovino. Tam ima svoje častno mesto. Izredni časi zahtevajo izredne ljudi. Izrednost človeka pa je v tem, da zna ob pravem času in na prav način uporabiti vsa možna in moralno upravičljiva sredstva, da sebi zastavljeno nalogo izvrši. Pokojni general je svojo nalogo izvršil, svojo dolžnost do slovenskega naroda izpolnil: žrtvoval je samega sebe!

Prav isto moremo ugotoviti za dr. Lovra Hacina. Že v normalnih časih je mesto upravnika policije zelo nevhvaležna dolžnost. V vojni in revoluciji je ta nevhvaležnost še nešteto krat povečana. Dr. Lovro Hacin je to sprejel na sebe in šel po poti mučeništva v smrt.

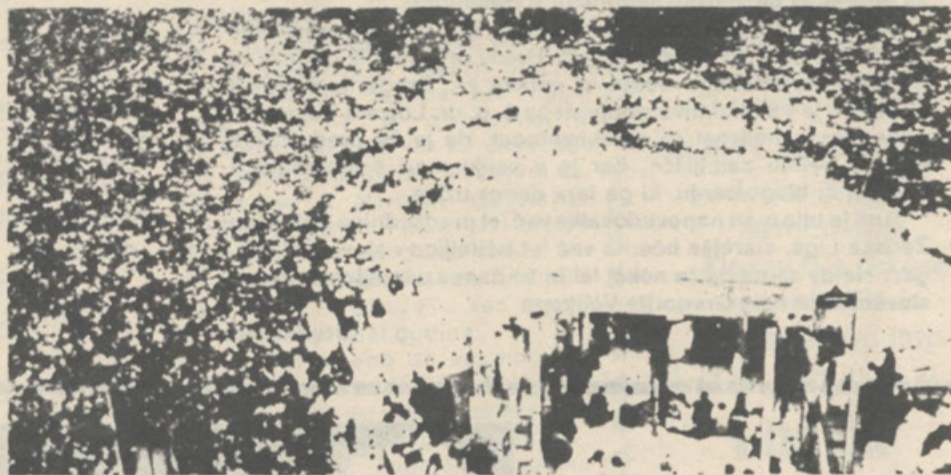
Slava generalu Leonu Rupniku, dr. Lovru Hacinu in vsem žrtvam padlim v borbi proti komunizmu!

- AHoy THERE... THIS IS THE CANADIAN NAVY... STOP YOUR ENGINES AND PREPARE FOR BOARDING PARTY... OR - ALL THE HELL WILL BREAK LOOSE...!!!

Afganistanski „partizani“ v boju za svobodo proti Sovjetski zvezi.

Pogled na množico u Mariji Bistrici koji je snimio reporter talijanskog lista "Il Sabato".

Na Evharističnem kongresu pri Mariji Bistrici na hrvaškem - množice je slika fotograf italijanskega lista // Sabato.

CARE Canada

1312 Bank Ottawa K1S 5H7

Marxist rulers using famine to crush all opposition ...

Hamilton, 8. oktobra 1984

UREDNIŠTVU SLOVENSKE DRŽAVE

V septemberski številki Slovenske Države smo brali objavljene "Prepovedane besede". Čeprav so to Vaše, kot pravite, "končne besede", imamo pravico povedati svoje mnenje in pričakujemo, da to objavite.

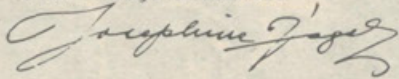
Od Vas, kot od poštenega uredništva, bi pričakovali, da bi se za izvor in okoliščine objavljenega članka sami zanimali tudi pri organizatorjih festivala, preden se spravite k obsojanju.

V pripravi na festival je bila vsaka podrobnost načrtovana, tudi pozdravni govor. Naprošena napovedovalka Heidy Šušteršič je sprejela celoten program. Zgodilo se pa je na žalost, da so njeni starši izkoristili to priliko in zahtevali, da se prečita njen govor.

Odbor ni sicer imel nič proti vsebini "prepovedanega" govora, ni pa hotel podleči pritisku nekoga, ki nikoli ne sodeluje, prav rad pa meče polena pod noge tistim, ki se trudijo za napredek slovenske skupnosti v Hamiltonu.

Ker živimo v demokratični družbi, imamo pravico braniti se tam, kjer smo bili krivično napadeni - in pričakujemo, da objavite tudi naš članek z opravičilom obrekovanim osebam.

Jožica Vegelj
Predsednik odbora za pripravo
Slovenskega Festivala

Odgovor uredništva:

Dopuščamo možnost, da so starši gdč. Heidy „izkoristili priliko“ in po svojem prepričanju in demokratiški pravici želeli in predlagali, da se v „pozdravni govor“ med zgodovinske dogodke slovenskega naroda vnese tudi dejstvo žalostnih dogodkov druge svetovne vojne s stavkom „da so Slovenci trpeli pod Nacisti, Fašisti in se borili proti komunizmu; da zgodovina pravi, da je bilo leta 1945 nad 12.000 mladih Slovencev poslanih v kruto smrt brez sodnega procesa.“ Tudi ne odrekamo pravico Odboru za pripravo slovenskega Festivala v Hamiltonu, da je ta dokončno odločil o tem, kaj pride na program in kaj ne. Za tako odločitev mora pa prevzeti odgovornost pred narodom! Težko pa verjamemo in bo ga. Vegelj težko prepričala presodne Slovence, da je bil EDINI VZROK za izpustitev 12.000 let ta, da se „odbor“ ni hotel podvreči pritisku nekoga, ki nikoli ne sodeluje.. za napredek slovenske skupnosti v Hamiltonu.“

Starejšim Slovcem v Hamiltonu in tudi drugod je namreč splošno znano, da je bil oče gdč. Heidy predsednik odbora za graditev slovenskega doma in cerkve sv. Gregorija v težkih časih, ko je na iniciativo podjetnega č. g. dr. Lojzeta Tomca, ta odbor imel modrost in dalekovidnost, da je že pred 20 leti nakupil veliko zemljišče, kar je v veliki meri pripomoglo k uspehu in blagostanju, ki ga fara danes uživa.

Tudi je bila mati napovedovalke več let predsednica Katoliške Ženske Lige, starejša hčerka več let učiteljica v slovenski šoli, gdč. Heidy sama pa že nekaj let in še danes učiteljica balleta v slovenski fari sv. Gregorija Velikega.

Uredništvo

Odgovor uredniški torbi Slovenske države,

1. Nov. 84

" Naj misli, kogar bi puščice te zadele,
da na visoki vrh lete iz neba strele."
Prešeren

Slovenska država, je že parkrat objavila svoja mnenja in mnenja svojih bralcev, o mojem udejstvovanju na ameriškem in evropskem kontinentu in pa v Sloveniji. Nekatera mnenja so bila prave puščice - puščice zato, ker so " takozvana mnenja " bila nepravilno tolmačenje mojih namenov in truda.

Prešernov " predgovor in zagovor " za uvod k temu odgovoru uredniški torbi sem izbrala, ne zato, ker se počutim kot " visoki vrh ", pač pa zato, da povdarim in jasno povem vsem, ki se zanimajo, da poznam slovensko kulturno in politično zgodovino. Naša zgodovina ni brez madeža. Mnogo je bilo napak. Slovenci, pa smo kljub temu veliko dosegli in predvsem : preživeli smo vse tiste, ki so nas zatirali in sovražili.

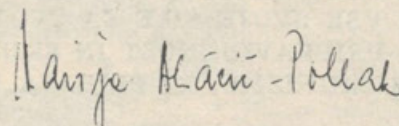
Kar smo dosegli na kulturnem področju, smo dosegli v duhu nesebičnega sodelovanja in medsebojnega spoštovanja ne glede na pripadnost k tej ali oni skupini in miselnosti. Naša zgodovina nas uči, da žaljivke, ali pa pomankanje dialoga nikoli ne rodijo napredka.

Rada bi povedala vsem vašim bralcem, da jaz ne uvrščam Slovence v politične in verske skupine, tabore ali skupinice in jih tudi ne sodim kot dobre ali slabe. VSI SMO SLOVENCİ. Čas bo sodnik.

Kot umetnica bi rada vzdrževala dialog in združevala vse Slovence, ki so sedaj razstreseni po svetu. Slovenska kultura je živa v Sloveniji in izven meja Slovenije in se razvija. Razvijajoča kultura v Sloveniji ima močan vpliv na slovenske izseljence. Vendar ne pozabimo, da je obratno tudi res; razvijajoča slovenska kultura po celem svetu ima vpliv na Slovence v Sloveniji. Prav zaradi tega, sem prepričana, da je moja dolžnost vzdrževati in podpirati dialog z vsemi Slovenci. Uspešen in dolgotrajen dialog, pa zahteva medsebojno spoštovanje in toleranco.

" Je pozabljeno gorje,
pesem skupaj veže vse.
Naj bo to Prekmurc, Dolenc,
naj bo Stajerc al Gorenjc.
Skupaj vsi zapojemo
Nmau čez jezero. "
M.A.P.

(Opomba uredništva: Kar smo že pisali; - umestne kritične pripombe, čestitke za njeno umetniško ustvarjanje in uspehe... itd. Pika!)

Marija Ahačić - Pollak

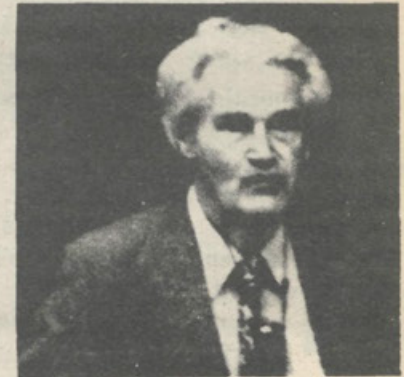
V Torontu so se predstavi javnosti ti le hrvaški predstavniki

Prof. Bogdan Radica

Dr. Mate Mestrovic

Dr. Ivan Supek

Dr. Branko Franolić

Hans Peter Rullmann

Prispevajte v tiskovni sklad Slovenske Države!

LARRY GROSSMAN
TreasurerROY McMURRY
Attorney-GeneraiFRANK MILLER
Industry and TradeDENNIS TIMBRELL
Agriculture

Novice iz Slovenije

Parlament (?) SFRJ je odobril nov zakon o naložbah tujega kapitala. Dosedaj je udeležba tujcev bila omejena na 49%, dočim pa bo po novem zakonu tujec lahko lastoval večino. S to novo odredbo očitno pade argument revolucije, ki je stalno ponavljala geslo odstranjenja privatnega lastništva. Ko danes SFRJ in naše republika Slovenija na široko odpirajo vrata tujim kapitalistom ni več dolgo čas, ko bodo morali tudi svojim ljudem dopustiti proste roke na gospodarskem polju. Nedvomno bi gospodarstvo s tem malo popravili. Na kako posebno izboljšanje pa seveda ni računati, ker enostavno ne tujci ne domači državljanji po 40 letih zaplomb in ovir, režimu ne zaupajo več. Vsekakor pa je razvoj zanimiv, ker si režim odpira nova vrata in je pripravljen sprejeti na gospodarskem polju elemente privatne podjetnosti, dočim na političnem polju ostaja še nadalje enostranski sistem. Tak način vlade je pa po vsem enak Mussolinijevi Italiji in Hitlerjevi Nemčiji!

Pojasnilo k „Resnici na lju-bo“ (Ameriška Domovina, 27. novembra 84 - Koroški Slovenec).

Uredništvo S. D. iz poročila v C. Z. (Marec 1984) ni moglo sklepati, da je bila literarna nagrada razpisana na pobudo mesečnika Družina in dom. Uredništvo S. D. se dobro zaveda nadvse važnega in plemenitega dela, ki ga DSM in njeni voditelji vrše za slovenski narod na Koroškem. Zato S. D. ponovno izjavlja svojo zaupanje do vodstva DSM, ki v tako težkih časih vodi in usmerja delo največje slovenske ustanove na Koroškem po pravi poti slovenstva in krščanstva.

Uredništvo S. D.

O gornjih spremembah je pisal 27. nov. 1984 tudi Wall Street Journal. ZU

Eden od teh štirih bo koncem januarja izvoljen na konferenci „Progressive Conservative“ strake za novega premierja ontarijske pokrajinske vlade.

Veseli Božič in uspehov polno Novo Leto želi vsem prijateljem Slovenskega narodnega gibanja Profesor Političnih Ved Dr. Jože Planinšič in družina

Usodna resolucija

NA ZADNJI konferenci A. L. P. v letošnjem juliju so člani avstralske delavske stranke v svoj program sprejeli kot princip **splava na zahtevo matere**. S tem so svojo politično stranko jasno opredelili za stranko, ki je za nasilno odpravo plodu, za umor nerojenih človeških bitij — to pa je v temelju nov koncept, ki ga doslej v strankinem programu ni bilo. Tu gre za razvoj, ki so mu v stranki že desetletje in več nasprotovali njeni katoliški člani in tudi drugi, ki imajo po svoji verski pripadnosti ali po svoji osebni vesti odpravo plodu za umor. Doslej je veljala formula "conscience vote", četudi so tisti, ki so se potegovali za uzakonjenje splava, v parlamentu že uspevali z večino — dobili pa so jo tudi s strani posameznih parlamentarcev liberalne stranke.

Človek se sprašuje, zakaj je na konferenci A.L.P. sploh prišlo do te usodne resolucije. Bila je prav za prav nepotrebna. Saj umetni splav na zahtevo matere v Avstraliji že nekaj časa obstoja. Ta resolucija konference delavske stranke ne bo povečala prilik, ki jih je za splav pri nas žal vedno več in več. Zakonodajca Južne Avstralije je že pred nekaj leti podelila pravico do splava vsaki materi, ki si oskrbi zdravniško potrdilo, da bi ji nadaljna nosečnost ali rojstvo otroka kakor koli psihološko škodovala. Da tako potrdilo ni težko dobiti, ni nobena skrivnost. Številne so bolnišnice in zasebne klinike ter številni zdravniki, ki služijo lepe denarce z zdravniškimi posegi te vrste. Še več: že vrsto let krije umore nerojenih celo zdravstveno zavarovanje. Uspeh teh popuščanj avstralskih oblasti je porazen: 70.000 do 80.000 splavov na leto in to število samo še raste.

Zdaj pa je avstralska delavska stranka uradno za splav. Katoliški člani in vsi, ki po svoji verski pripadnosti ali svoji vesti so proti umorom nerojenih, torej spadajo k stranki s programom, v katerega je vključeno storiti vse v njeni moči, da dobijo umetni splavi vso pravico in oporo oblasti. Eden izmed njih — Mr. Bowen, ki je celo namestnik prvega ministra (Deputy Prime Minister), je izjavil v okviru debat o tem vprašanju na konferenci, da po njegovem mnenju umetni splav jasno vključuje umor. Po njegovih besedah zdaj filozofija stranke, kateri pripada in služi v njeni vladi kot minister, odobrava pravico, da mati sme ubiti lastnega otroka. Mr. Bowen ni edini član stranke v dilemi, kako svoje osebno prepričanje in svojo vest uskladiti s strankino filozofijo. . .

Ne bom delil nasvetov, kaj voliti pri prihodnjih volitvah, saj — odkrito povedano — ni kake posebne izbire. Poznam ljudi, ki raje plačajo predpisano globo za opustitev, kot pa da bi volili in dali proti svoji vesti glas kandidatu brez osnovnih krščanskih principov. Toda ali je s tem komu pomagano? Zavedam se vse resnice stavka, ki ga je izrekel Edmund Burke: "Za zmago zla je potrebno samo to, da dobri ljudje ničesar ne store!" To resnico potrjuje zgodovina vseh časov, tudi avstralski razvoj dati vse pravice umoru nerojenih. Dobri ljudje niso storili dovolj ali nič. Medtem pa drugi z lepimi besedami slepijo ljudsko mnenje, da je tudi s splavom vse pošteno in prav. In če celo oblasti priznajo pravico mater — "mater" v narekovaju bi bilo pravilnejše napisati! — potem si "nimamo kaj očitati" . . . Zares smešna tolažba!

Menim, da bi vsak pošten kristjan moral postati aktivni in finančni član gibanja "RIGHT TO LIFE", ki se bori za pravice nerojenih. Moral bi biti glasen in odločen o tej zadevi na delu in med prijatelji, ob vsaki priliki. Moral bi se udeležiti javnih demonstracij za varstvo nerojenega življenja. Skratka: vselej bi morali pokazati, da je življenje sveta stvar in ga nihče nima pravice komur koli vzeti, mati pa je še posebej njegova varuhinja.

Končno: kje se bo vse to končalo? Kaj pride na vrsto za tem? Danes **abortus** — umor nerojenih, jutri **evtanazija** — umor ostarelih in bolnih. Ker je bila tvoja mati zares mati in ti je ohranila življenje z rojstvom — te morda čaka injekcija, ki bo predčasno nasilno tvoje življenje končala. Zato: kot kristjan misli, govori in delaj pravilno! Z življenjem se ni igrati. Ne z lastnim, ne s tujim, tudi s še nerojenim ne!

Misli, Avgust 1984

Blagoslovljen Božič in uspešno Novo leto

želi

FANIKA HUMAR

Chicago, Illinois
U. S. A.

O Slovensko-hrvatskoj suradnji

Nadaljevanje s str. 3

vise godina prije osnivanja Hrvatskog Narodnog Vijeća.

Slovenska Ljudska Stranka (SLS) je tada (u početku Slovenski Narodni Savez) zastupala stajalište, da je za Slovence najbolje rješenje nekakva demokratska Jugoslavija. Čak je i ljubljanski nadbiskup, dr. Jože Pogačnik, kasnije izjavio, da je za Slovence i najgora Jugoslavija najbolja. Slovenski rodoljubi su tada to stajalište odbacili. I SLS je konačno bila prisiljena svoje stajalište promijeniti, jer je upoznala, da je Beograd viša opasnost za slovenski narod nego Rim, Beč ili Budimpešta. SLS je stoga što u Americi kažu "Johnny come lately". Čak i slovenski komunisti su počeli pričati o (secesiji) odcijepljenju od Jugoslavije.

Narodni odbor za Sloveniju nije pak nikakvo slovensko HNV. U tom odboru su zastupnici prijateljskih slovenskih stranaka. Zbog toga ima odbor uglavnom samo povijesnu vrijednost. Političko mišljenje Slovenaca u domovini i svijetu se je od drugog svjetskog rata do sada stalno razvijalo i još se razvija u tom pravcu. Slovincima je potreban novi odbor koji bi bio izabran (članovi spomenutog Narodnog

Sestra Kalista Langerholc
Paris - Francija
želi vesel Božič
in Novo leto
vsem prijateljem

Veseli Božič in Novo leto
želi

Aniča Tašner
in otroci
Westchester, Ill.

Dr. Janez Janeš
pozdravlja vse svoje
prijatelje po svetu
za Božič

Corinne Leskovar
z družino

želi vsem
Slovincem vesel
Božič in srečno
Novo leto.

— Poslušajte vsako
nedeljo ob 4 uri
popoldne slovensko
radio oddajo na:
W1490.

AA FOTOGRAF
vošči vse najbolje za Božič

Novo leto
Weddings, portraits, passports
Cicero, Ill., 795-1880 Lemont, Ill., 257-2199
Jolliet, Ill., 741-3861
Dr. Anton Arko

Slovenski športni klub
v Chicagu, Ill., USA
vošči vsem prijateljem in znancem
v ZDA in Kanadi
vesel Božič in srečno Novo leto.

Odbora za Sloveniju nisu izabrani i zastupao bi sadašnje mišljenje Slovenaca. Potrebno nam je nešto kao HNV.

Otac slovenskog državnog pokreta bio je sveučilišni profesor i katolički svećenik dr. Lambert Ehrlich, koji je bio jedan između prvih žrtava komunističkog pokolja slovenskih političkih vođa iz drugog svjetskog rata. Atentat je bio izvršen na ulicama Ljubljane. Dr. Ehrlich je osnovao na ljubljanskom sveučilištu akademsku organizaciju "Straža". SLS i neke druge slovenske stranke su tada smatrale članove "Straže" za političke neprijatelje, što je bila najveća glupost. Komunisti su dobro znali, ako se privlačiva ideja "Straže" (osnivanje slovenske države) proširi među narodom, da bi to značilo za komuniste najveću opasnost, jer su oni bili jugoslavenski usmjereni. Zato su Ehrlicha tako rano ubili.

Još jedna važna ličnost u slovenskom državnom pokretu bio je pokojni pisac i povjesničar Franc Jeza, koji je umro u Trstu ove godine. Poslije drugog svjetskog rata je u domovini surađivao s komunistima, ali je ubrzo upoznao komunističku prevaru i veliki ekonomski teret kojega je Beograd nametnuo Slovincima. O tome je napisao knjigu "Nova tlaka slovenskoga naroda", koja je otvorila oči mnogim Slovincima o jugoslavenskoj istini. Slovinci, čak i oni oko SLS, upoznali su što njima znači "bratstvo i jedinstvo" i koliko za tu "uslugu" treba platiti.

Kao povjesničar Jeza je razvio novu teoriju o porijeklu Slovenaca. Ta teorija tvrdi, da su Slovinci skandinavskog podrijetla, što je drukčije nego su pisali raniji slovenski povjesničari.

Konačno želim reći, da ideja o slovenskoj državi živi u slovenskim srcima već dugo godina i u domovini i iseljeništvu te da se brzo širi među rodoljubima. Radujem se, da su i Narodni Odbor za Sloveniju i SLS i druge slovenske zajednice došle do istog zaključka kao dr. Ehrlich i članovi "Straže" već prije četrdeset i pet godina.

Istovremeno se veselim, da su i Hrvati to otkrili te da je sada suradnja sa Slovincima ne samo moguća nego i poželjna.

Govor g. Žugera, suradnika dra Meštrovića u HNV, na Slovenskom Danu u Boltonu (nedaleko Toronto), 29. srpnja 1984. bio je prvi korak u toj zajedničkoj slovensko-hrvatskoj suradnji.

Tony Arko
Lemont, Illinois

Danica, 19. listopada 1984

Lojze in Vera
Gregorič

z družino
želita vse najbolje za
Božič in Novo leto
vsem Slovincem v
Kanadi in Americi.
Chicago, Ill., USA.

Anton in Ana
Gaber

želi vse
dobro za Božič
in Novo Leto.
Chicago, Ill.,
USA.

Dr. Dana
KIMOVEC
z družino
želi

Veseli Božič in
veselo Novo leto
vsem znancem.
Wilmette, Ill., USA.

Frank in Francka
Martinčič in hčerka

Elizabeth

žele vsem dragim
znancem in prijateljem
blagoslovljen Božič in
srečno Novo leto.
2055 West Cermak Rd.,
Chicago, Ill., USA,
Zip.: 60608.

Ludvik in Mara

JELENC iz Berwyn, Ill.

želi dragim
naročnikom
Slovenske države
vesel Božič in
srečno Novo leto.

Ludvik
Kolman

z družino pozdravlja
in vošči vesel Božič
in srečno Novo Leto.

Waukegan, Ill.,
USA.

Vinko in Marija
CURK

-Barbertown, Ohio, USA

želi vsem
Slovincem
blagoslovljen
Božič in srečno
Novo leto.

Dr. Lojze
ARKO

z družino
vošči srečno in
veselje za Božič in
Novo leto.

Lock Port, Ill., USA.

**Blagoslovljene božične praznike
Zdravja in uspeha polno novo leto vam želi**

SLOVENSKA HRANILNICA IN POSOJILNICA JANEZA E. KREKA

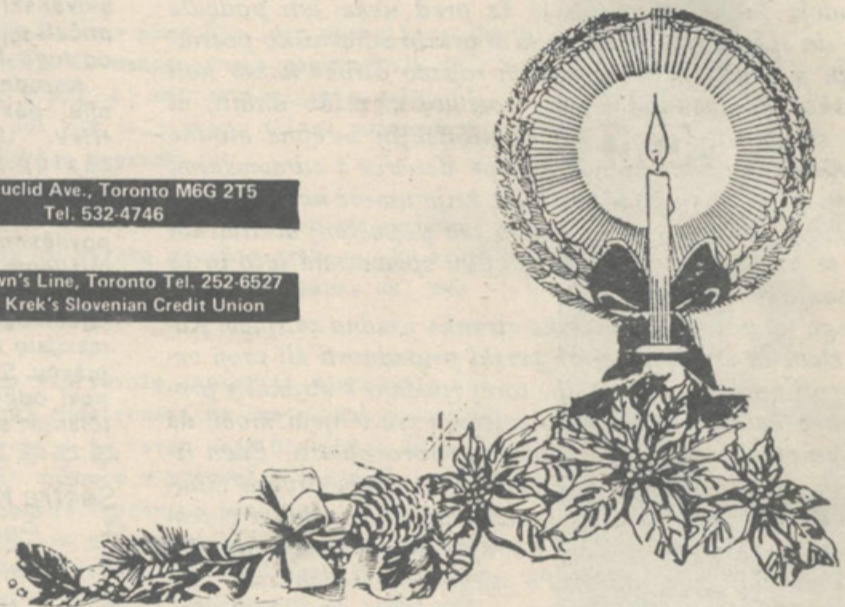
URADNE URE:

V ponedeljek od 10 podoldne do 4 popol dne
V torek od 10 dopoldne do 8 zvečer
V sredo od 10 dopoldne do 4 popoldne
V četrtek od 10 dopoldne do 8 zvečer
V petek od 10 dopoldne do 8 zvečer
V soboto od 10 dopoldne do 1 popoldne

V NEW TORONTO
V četrtek in petek od 5 popoldne do 8 zvečer
V soboto od 10 dopoldne do 12 popoldne.

646 Euclid Ave., Toronto M6G 2T5
Tel. 532-4746

731 Brown's Line, Toronto Tel. 252-6527
John E. Krek's Slovenian Credit Union

V SKUPNOSTI IN ZAJEMNOSTI JE MOČ!

VESEL BOŽIČ
IN SREČNO
LETO

ŽELI IN SE PRIPOROČA

“LE CAFE”
25 Belair St. Tel. 967-5911
TORONTO
Marja in Bob

**Blagoslovljen Božič
in
uspešno Novo leto**

želi vsem delavcem in znancem

GRADBENO PODJETJE

Jože Kastelic Ltd.

10 KEYWELL COURT, Toronto, Ont. M8Y 1S6
255-2085

Veliko tihega veselja za božične
praznike in prave sreče
v Novem letu

želi

MARKO JAMNIK

Marko

CREATIVE PRODUCTIONS INC.
160 Duncan Mill Rd., Don Mills. Tel.: 445-5947